

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

УПРАВА ЗА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ РЕПУБЛИЧКИХ ОРГАНА

**ОДЕЉЕЊЕ ЗА ИНФОРМАЦИОНО-ДОКУМЕНТАЦИОНЕ
И БИБЛИОТЕЧКЕ ПОСЛОВЕ**

**ИНФОРМАТИВНИ
БИЛТЕН**

**БРОЈ 4
2017.**

Одељење за информационо-документационе и библиотечке послове Управе за заједничке послове републичких органа већ више од тридесет година једном месечно објављује Информативни билтен, којим обавештава кориснике о обновљеном информационо-документационом и библиотечком фонду.

Обавештавамо кориснике да БАЗИ ПРАВНИХ ПРОПИСА Одељења за информационо-документационе и библиотечке послове Управе, која је дневно ажурна и притом бесплатна, могу приступити путем следеће интернет адресе:

<http://bpp.uzzpro.gov.rs>

Из наше базе која садржи преко 100.000 прописа, за свега неколико минута може се добити како важећи тако и неважећи пропис, у штампаној верзији или електронском поштом, као и телефонским путем свака информација о статусу траженог прописа.

БИЛТЕНИ у електронском облику могу се преузети на адреси:

<http://www.uzzpro.gov.rs/biblioteka-bilteni.html>

Целокупан библиотечки фонд може се погледати на адреси:

<http://www.uzzpro.gov.rs/biblioteka-knjige.html>

Дигитална библиотека налази се на адреси:

<http://www.uzzpro.gov.rs/biblioteka-digit.html>

За коришћење целокупног фонда, као и за информације о правним прописима објављеним у службеним гласилима, корисници се могу обратити Одељењу:

1. Немањина бр. 22-26,
телефон: 3616-296, 363-1620, 363-1104, 3613-734/лок. 1620 и 1104

или електронски: **biblioteka@uzzpro.gov.rs**

Главни и одговорни уредник: Смиља Богдановић, начелник Одељења
(**smilja.bogdanovic@uzzpro.gov.rs**)

Технички уредник: Јелена Васиљевић, оператер за системе базе података

Сарадници: Гордана Јуришић, документалиста
Смиљана Павков, документалиста
Гордан Горунковић, оператер за системе базе података
Гордана Михајловић, оператер припреме података
Радмила Тубин-Михајловић, оператер припреме података
Дејан Станојловић, оператер за системе базе података

Лектор: Смиља Богдановић

Коректор: Јелена Васиљевић

Компјутерска обрада: Александар Парезановић, web пројектант, програмер и
Одељење за информационо-документационе и библиотечке послове

ШТАМПА: УПРАВА ЗА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ РЕПУБЛИЧКИХ ОРГАНА

Београд, Немањина 22-26

САДРЖАЈ

- 1.** Преглед одабраних правних прописа објављених у службеним гласилима Републике Србије, Аутономне Покрајине Војводине и Града Београда
- 2.** Списак претплата на дневне листове, службена гласила и часописе
- 3.** Избор старих прописа
- 4.** Преглед старих публикација
- 5.** Преглед нових књига
- 6.** Листа најчитанијих књига

1

**ПРЕГЛЕД ОДАБРАНИХ ПРАВНИХ ПРОПИСА
ОБЈАВЉЕНИХ У СЛУЖБЕНИМ ГЛАСИЛИМА
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ
ВОЈВОДИНЕ И ГРАДА БЕОГРАДА**

УСТАВНОПРАВНИ И ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМ

Службени гласник Републике Србије

Указ о опозиву са дужности изванредног и опуномоћеног амбасадора Републике Србије у Доминиканској Републици, на нерезиденцијалној основи, са седиштем у Хавани, Марине Перовић Петровић, Службени гласник Републике Србије бр. 33/2017

Указ о постављењу на дужност изванредног и опуномоћеног амбасадора Републике Србије у Доминиканској Републици, на нерезиденцијалној основи, са седиштем у Хавани, Данила Пантовића, Службени гласник Републике Србије бр. 33/2017

Укази о додели одликовања, Службени гласник Републике Србије бр. 38/2017

Одлука Уставног суда Републике Србије којом се утврђује да одредбе члана 34. став 2, став 4, у делу који гласи: „и других прикупљених података“ и став 5. Статута Адвокатске коморе Београда (Службени лист Града Београда, број 93/2016), нису у сагласности са Уставом и законом, Службени гласник Републике Србије бр. 30/2017

Одлука о утврђивању и објављивању коначног броја бирача у Републици Србији, Службени гласник Републике Србије бр. 30/2017

Одлука о отварању Конзулата Републике Србије у Випави, Република Словенија, Службени гласник Републике Србије бр. 31/2017

Одлука о измени Одлуке о броју судија у судовима, Службени гласник Републике Србије бр. 31/2017

Одлука о одређивању облика, изгледа, боје и садржине гласачког листића и контролног листа за поновљено гласање на изборима за председника Републике 11. априла 2017. године, Службени гласник Републике Србије бр. 32/2017

Одлука о отварању Конзулата Републике Србије у Кнежевини Монако, Службени гласник Републике Србије бр. 33/2017

Одлука о образовању Радне групе за израду Предлога националне стратегије за спречавање и борбу против тероризма и Акционог плана за њено спровођење, Службени гласник Републике Србије бр. 33/2017

Одлука о одређивању облика, изгледа, боје и садржине гласачког листића и контролног листа за поновљено гласање на изборима за председника Републике 17. априла 2017. године, Службени гласник Републике Србије бр. 35/2017

Одлука о престанку функције Заштитника грађана, Саше Јанковића, Службени гласник Републике Србије бр. 38/2017

Одлука о измени Одлуке о утврђивању састава сталних делегација Народне скупштине Републике Србије у међународним парламентарним делегацијама, Службени гласник Републике Србије бр. 38/2017

Одлуке о изменама Одлука о избору чланова и заменика чланова одбора Народне скупштине Републике Србије, Службени гласник Републике Србије бр. 38/2017

Одлука о додели мандата народних посланика ради попуне упражњених посланичких места у Народној скупштини, Службени гласник Републике Србије бр. 38/2017

Одлука о отварању Конзулата Републике Србије у Сарагоси, Краљевина Шпанија, Службени гласник Републике Србије бр. 39/2017

Одлука о додели мандата народног посланика ради попуне упражњеног посланичког места у Народној скупштини, Службени гласник Републике Србије бр. 39/2017

Правилник о начину спровођења и методологији примене полиграфског испитивања, Службени гласник Републике Србије бр. 36/2017

Решење о изменама Допунског решења о одређивању бирачких места за гласање на изборима за председника Републике, расписаним за 2. април 2017. године, Службени гласник Републике Србије бр. 30/2017

Решење о измени Решења о утврђивању листе означених лица, Службени гласник Републике Србије бр. 31/2017

Решење о понављању гласања на бирачким местима на којима су поништени избори за председника Републике, Службени гласник Републике Србије бр. 32/2017

Решење о утврђивању броја гласачких листића за поновљено гласање на изборима за председника Републике 11. априла 2017. године, Службени гласник Републике Србије бр. 32/2017

Решење о понављању гласања на бирачким местима на којима су поништени избори за председника Републике, Службени гласник Републике Србије бр. 35/2017

Решење о утврђивању броја гласачких листића за поновљено гласање на изборима за председника Републике 17. априла 2017. године, Службени гласник Републике Србије бр. 35/2017

Решење о изменама Решења о утврђивању листе означених лица, Службени гласник Републике Србије бр. 39/2017

Извештај о коначним резултатима избора за председника Републике, Службени гласник Републике Србије бр. 37/2017

Закључак Владе Републике Србије о усвајању Акционог плана за спровођење Стратегије интегрисаног управљања границом у Републици Србији 2017–2020, Службени гласник Републике Србије бр. 39/2017

Службени лист Аутономне Покрајине Војводине

Покрајинска уредба о измени Покрајинске уредбе о максималном броју запослених у систему Аутономне Покрајине Војводине за 2015. годину, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 16/2017

ФИНАНСИЈЕ И ПРИВРЕДА

Службени гласник Републике Србије

Уредба о издавању доплатне поштанске марке „Првенство Европе у рвању за сениоре, Нови Сад 2017“, Службени гласник Републике Србије бр. 31/2017

Уредба о измени Уредбе о преносу капитала без накнаде запосленима код издавача медија, Службени гласник Републике Србије бр. 31/2017

Уредба о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора железничке пруге Београд – Суботица – државна граница (Келебија), Службени гласник Републике Србије бр. 32/2017

Уредба о поступку и начину продаје удела и акција у власништву Акционарског фонда, Фонда за развој Републике Србије и Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање методом јавног прикупљања понуда са јавним надметањем, Службени гласник Републике Србије бр. 33/2017

Уредба о изменама и допунама Уредбе о утврђивању Програма стандардизованог сета услуга за микро, мала и средња предузећа и предузетнике у 2017. години који се реализује преко акредитованих

регионалних развојних агенција, Службени гласник Републике Србије бр. 33/2017

Уредба о висини накнада за воде за 2017. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 36/2017

Уредба о утврђивању Годишњег програма мера за спровођење одгајивачког програма за 2017. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 39/2017

Уредба о утврђивању Програма извођења радова на заштити, уређењу и коришћењу пољопривредног земљишта за 2017. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 39/2017

Одлука о распореду и коришћењу средстава за суфинансирање јединица локалне самоуправе за израду пројектно-техничке документације у 2017. години, Службени гласник Републике Србије бр. 33/2017

Одлука о образовању Националног савета за заштиту потрошача, Службени гласник Републике Србије бр. 36/2017

Одлука о оснивању Одбора за управљање Апекс зајмом за мала и средња предузећа и друге приоритете, Службени гласник Републике Србије бр. 36/2017

Одлука о изменама Одлуке о техничким резервама, Службени гласник Републике Србије бр. 36/2017

Одлука о изменама Одлуке о стицању звања и усавршавању овлашћеног актуара, Службени гласник Републике Србије бр. 36/2017

Одлука о измени Одлуке о спровођењу одредаба Закона о осигурању које се односе на издавање дозволе за обављање послова осигурања/реосигурања и појединих сагласности Народне банке Србије, Службени гласник Републике Србије бр. 36/2017

Одлуке о сврставању робе које је донео Комитет за Хармонизовани систем Светске царинске организације на свом 58. заседању октобра 2016. године, Службени гласник Републике Србије бр. 38/2017

Одлука о измени Одлуке о утврђивању цена резервисаних поштанских услуга у међународном поштанском саобраћају, Службени гласник Републике Србије бр. 39/2017

Правилник о условима за разврставање и утврђивање квалитета средстава за исхрану биља, одступањима садржаја хранљивих материја и минималним и максималним вредностима дозвољеног одступања садржаја хранљивих

материја и о садржини декларације и начину обележавања средстава за исхрану биља, Службени гласник Републике Србије бр. 30/2017

Правилник о одређивању случајева у којима је потребно прибавити водну дозволу, Службени гласник Републике Србије бр. 30/2017

Правилник о садржини и начину спровођења Годишњег програма мониторинга квалитета деривата нафте и биогорива за 2017. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 30/2017

Правилник о изменама Правилника о стандардима за категоризацију угоститељских објеката за смештај, Службени гласник Републике Србије бр. 30/2017

Правилник о Листи генетских резерви домаћих животиња, начину очувања генетских резерви домаћих животиња, као и Листи аутохтоних раса домаћих животиња и угрожених аутохтоних раса, Службени гласник Републике Србије бр. 33/2017

Правилник о изменама Правилника о подстицајима за инвестиције у физичку имовину пољопривредног газдинства за изградњу и опремање објеката за унапређење примарне пољопривредне производње, Службени гласник Републике Србије бр. 33/2017

Правилник о изменама и допуни Правилника о подстицајима програмима за диверсификацију дохотка и унапређење квалитета живота у руралним подручјима кроз подршку младим пољопривредницима, Службени гласник Републике Србије бр. 33/2017

Правилник о поступку издавања, обнављања и одузимања лиценци за вршење процена вредности непокретности, Службени гласник Републике Србије бр. 35/2017

Правилник о врсти, висини и начину плаћања такси у вези са проценитељима вредности непокретности, Службени гласник Републике Србије бр. 35/2017

Правилник о изменама и допунама Правилника о техничким захтевима безбедности од пожара спољних зидова зграда, Службени гласник Републике Србије бр. 36/2017

Правилник о подстицајима за инвестиције у физичку имовину пољопривредног газдинства за набавку нових машина, опреме и квалитетних приплодних грла за унапређење примарне пољопривредне производње, Службени гласник Републике Србије бр. 36/2017

Правилник о регистрацији, односно одобравању објеката за узгој, држање и промет животиња, Службени гласник Републике Србије бр. 36/2017

Правилник о престанку важења Правилника о коришћењу подстицаја у органској сточарској производњи по кошници пчела, Службени гласник Републике Србије бр. 36/2017

Правилник о измени и допуни Правилника о условима које мора испуњавати насељено место у којем се обавља полагање практичног испита кандидата за возаче и вођењу евиденција о местима која испуњавају прописане услове, Службени гласник Републике Србије бр. 36/2017

Правилник о подстицајима програмима за унапређење конкурентности за инвестиције у физичку имовину пољопривредног газдинства кроз подршку подизања вишегодишњих производних засада воћака, винове лозе и хмеља, Службени гласник Републике Србије бр. 37/2017

Правилник о обрасцима уписника бродова и пловила у градњи и помоћних књига, обрасцима докумената који чине регистар трајног записа о броду, као и обрасцима предлога за привремени упис и испис поморског брода из Међународног уписника поморских бродова, Службени гласник Републике Србије бр. 38/2017

Правилник о допуни Правилника о службеној одећи рибочувара, изгледу рибочуварске значке и обрасцу рибочуварске легитимације, Службени гласник Републике Србије бр. 38/2017

Правилник о техничким условима и одржавању железничке телекомуникационе мреже, Службени гласник Републике Србије бр. 38/2017

Решење о утврђивању висине накнаде погребних трошкова за кориснике пензија за април, мај и јун 2017. године, Службени гласник Републике Србије бр. 33/2017

Закључак Владе Републике Србије о усвајању Акционог плана за ефикасно коришћење телекомуникационе инфраструктуре, Службени гласник Републике Србије бр. 36/2017

Закључак Владе Републике Србије о прихватању Одлуке бр. 1/2017 Заједничког комитета установљеног Споразумом о слободној трговини између Републике Србије и Републике Турске о замени Протокола II уз Споразум, о дефиницији појма „производи са пореклом“ и методама административне сарадње, која је саставни део закључка, Службени гласник Републике Србије бр. 40/2017

Финансијски извештаји (Народне банке Србије) за годину завршену 31. децембра 2016. године, Службени гласник Републике Србије бр. 36/2017

Службени лист Аутономне Покрајине Војводине

Одлука о откупу пре датума доспећа сопствених дужничких хартија од вредности – дугорочних обвезница четврте емисије обвезница Аутономне Покрајине Војводине по унапред утврђеним условима, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 16/2017

Одлука о садржини и форми образаца извештаја корисника средстава о реализацији пројекта, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 17/2017

Правилник о додели подстицајних средстава путем конкурса за опремање пољочуварске службе; по програму заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта на територији АП Војводине у 2017. години, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 15/2017

Правилник о додели подстицајних средстава путем конкурса за реализацију радова на уређењу каналске мреже у функцији одводњавања пољопривредног земљишта у 2017. години, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 15/2017

Правилник за доделу средстава за подизање нових рибњака и реконструкцију постојећих на територији АП Војводине за 2017. годину, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 15/2017

Правилник о додели средстава за суфинансирање инвестиција у опрему за хладњаче, машине, опрему за прераду уљарица и сушаре за ароматично, зачинско и лековито биље у 2017. години, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 15/2017

Правилник о додели средстава за одржавање традиционалних манифестација у 2017. години на територији АП Војводине, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 15/2017

Правилник о додели средстава из Годишњег програма коришћења средстава из буџетског фонда за шуме АП Војводине за 2017. годину, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 16/2017

Правилник о додели средстава за суфинансирање трошкова увођења и сертификације система безбедности и квалитета хране и производа са ознаком географског порекла у 2017. години на територији АП Војводине, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 16/2017

Правилник о додели подстицајних средстава за финансирање интензивирања коришћења пољопривредног земљишта којим располажу средње

пољопривредне школе – путем набавке опреме, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 16/2017

Измена Правилника о додели бесповратних средстава за набавку елемената система за заштиту од временских непогода на територији АП Војводине за 2017. годину, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 16/2017

Измена Правилника о додели средстава за суфинансирање набавке опреме за наводњавање и изградњу експлоатационих бунара на територији АП Војводине у 2017. години, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 16/2017

Измена Правилника о додели средстава за суфинансирање набавке конструкција и опреме за биљну производњу у заштићеном простору на територији АП Војводине у 2017. години, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 16/2017

План поступног увођења родно одговорног буџетирања за кориснике буџетских средстава Аутономне Покрајине Војводине за 2018. годину, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 16/2017

Службени лист Града Београда

Правилник о тарифном систему у јавном линијском превозу путника на територији града Београда, Службени лист Града Београда бр. 13/2017

Решење о измени и допуни Решења о одређивању улица за пешачки саобраћај на територији града Београда – пешачке зоне, Службени лист Града Београда бр. 14/2017

Решење о утврђивању цене услуге превоза у јавном линијском превозу путника на територији града Београда, Службени лист Града Београда бр. 15/2017

Решење о номиналним износима новчане социјалне помоћи, Службени гласник Републике Србије бр. 39/2017

Програм коришћења средстава Буџетског фонда за заштиту животне средине Града Београда за 2017. годину, Службени лист Града Београда бр. 10/2017

Програм коришћења средстава Буџетског фонда за енергетску ефикасност Града Београда за 2017. годину, Службени лист Града Београда бр. 14/2017

РАДНИ ОДНОСИ, ЗДРАВСТВЕНА И СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Службени гласник Републике Србије

Закон о биомедицински потпомогнутој оплодњи, Службени гласник Републике Србије бр. 40/2017

Закон о трансфузијској медицини, Службени гласник Републике Србије бр. 40/2017

Правилник о здравственој исправности базенских вода, Службени гласник Републике Србије бр. 30/2017

Правилник о садржају и обрасцу дозволе за производњу, односно промет психоактивне контролисане супстанце, Службени гласник Републике Србије бр. 33/2017

Правилник о ближим условима за обављање делатности пружања хигијенских услуга, као и начину спречавања и преношења заразних болести, Службени гласник Републике Србије бр. 40/2017

Службени лист Аутономне Покрајине Војводине

Одлука о поступку и критеријумима за доделу средстава Покрајинског секретаријата за социјалну политику, демографију и равноправност полова за реализацију програма унапређења социјалне заштите у Аутономној Покрајини Војводини у 2017. години, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 16/2017

ОБРАЗОВАЊЕ, НАУКА, КУЛТУРА И ФИЗИЧКА КУЛТУРА

Службени гласник Републике Србије

Уредба о утврђивању Програма промоције науке, начно-технолошких резултата и достигнућа за период 2017–2019. године, Службени гласник Републике Србије бр. 33/2017

Одлука о измени Одлуке о образовању Комисије за верску наставу у школи, Службени гласник Републике Србије бр. 31/2017

Одлука о броју студената за упис у прву годину студијског програма основних академских студија који се финансирају из буџета Републике Србије на

Академији за националну безбедност, Службени гласник Републике Србије бр. 33/2017

Одлука о финансирању набавке уџбеника средствима буџета Републике Србије за школску 2017/2018. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 33/2017

Правилник о измени Правилника о садржају, року за достављање и поступању у случају недостављања годишњег извештаја субјеката иновационе делатности, Службени гласник Републике Србије бр. 35/2017

Правилник о допунама Правилника о ближим условима за остваривање двојезичне наставе, Службени гласник Републике Србије бр. 35/2017

Правилник о упису ученика у средњу школу, Службени гласник Републике Србије бр. 38/2017

Правилник о изменама и допунама Правилника о поступку, начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача, Службени гласник Републике Србије бр. 38/2017

Решење о усклађивању права на национално спортско признање, Службени гласник Републике Србије бр. 31/2017

Службени лист Аутономне Покрајине Војводине

Правилник о додели бесповратних средстава за финансирање и суфинансирање пројеката невладиних организација и непрофитних институција у 2017. години, за унапређење сазнања деце у предшколским установама, као и ученика основних и средњих школа на подручју Аутономне Покрајине Војводине о ефикасном коришћењу енергије, Службени гласник Републике Србије бр. 38/2017

Службени лист Града Београда

Правилник о изменама и допунама Правилника о критеријумима, условима и начину финансирања београдских спортских организација за учешће и постигнуте резултате у европским лигама, европским куповима и регионалним такмичењима, Службени лист Града Београда бр. 11/2017

РАЗНО

Службени гласник Републике Србије

Индекси потрошачких цена за март 2017. године, Службени гласник Републике Србије бр. 36/2017

Подаци о просечним зарадама и просечним зарадама без пореза и доприноса по запосленом исплаћеним у марту 2017. године, Службени гласник Републике Србије бр. 40/2017

Податак о висини просечне зараде по запосленом исплаћене у првом кварталу 2017. године, Службени гласник Републике Србије бр. 40/2017

Службени лист Града Београда

Показатељ повећања потрошачких цена у јануару 2017. године, Службени лист Града Београда бр. 10/2017

Показатељ повећања потрошачких цена у фебруару 2017. године, Службени лист Града Београда бр. 13/2017

2

СПИСАК ПРЕТПЛАТА НА ДНЕВНЕ ЛИСТОВЕ, СЛУЖБЕНА ГЛАСИЛА И ЧАСОПИСЕ ЗА ПОТРЕБЕ БИБЛИОТЕКЕ УПРАВЕ У 2017. ГОДИНИ

ДНЕВНИ ЛИСТОВИ И ЧАСОПИСИ

1.	АЛО
2.	БЛИЦ
3.	ВЕЧЕРЊЕ НОВОСТИ
4.	ВРЕМЕ
5.	ДАНАС
6.	ИНФОРМЕР
7.	КУРИР
8.	НЕДЕЉНИК
9.	NEWSWEEK
10.	НИН
11.	ПЕЧАТ
12.	ПОЛИТИКА

СЛУЖБЕНА ГЛАСИЛА

1.	СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
2.	СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ – МЕЂУНАРОДНИ УГОВОРИ
3.	СЛУЖБЕНИ ЛИСТ АП ВОЈВОДИНЕ
4.	СЛУЖБЕНИ ЛИСТ ГРАДА БЕОГРАДА

СТРУЧНИ ЧАСОПИСИ

1.	КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ: лист за књижевност и друштвена питања
2.	ЛИПАР: часопис за књижевност, језик, уметност и културу
3.	РС PRESS
4.	ПРАВНА ПРАКСА: часопис за примену прописа

ОСТАЛЕ СЕРИЈСКЕ ПУБЛИКАЦИЈЕ

1.	БИЛТЕН ЈАВНИХ ФИНАНСИЈА
2.	БИЛТЕН ДРЖАВНОГ ПРАВОБРАНИЛАШТВА
3.	БИЛТЕН РЕПУБЛИЧКОГ ЗАВОДА ЗА СТАТИСТИКУ
4.	БИЛТЕН УСТАВНОГ СУДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
5.	МЕСЕЧНИ СТАТИСТИЧКИ ПРЕГЛЕД
6.	САОПШТЕЊА РЕПУБЛИЧКОГ ЗАВОДА ЗА СТАТИСТИКУ

3

ИЗБОР СТАРИХ ПРОПИСА

„Фонд библиотеке Управе за заједничке послове републичких органа поседује значајну збирку старих књига, претежно закона, уредби и других прописа Кнежевине и Краљевине Србије, Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Краљевине Југославије, али и аустроугарских, немачких, руских, француских прописа и књига из области права. Законодавци у Србији током 19. и у првој половини 20. века, пажљиво, правно утемељено, понекад визионарски, каткад опрезно, добро припремљени, некад и невешти, водили су младу државу ка путу коме и њихови данашњи потомци стреме – ка модерној, правно уређеној држави која равноправно може да учествује у свим пословима породице европских држава и народа.

Надамо се да ће избор старих прописа допринети бољем разумевању развоја Србије као модерне, правне државе, а врата библиотеке Управе увек ће бити отворена свима који желе боље да се упознају са њеним фондом, да нешто науче или потврде оно што већ знају.”

Новица Антић, државни секретар у Министарству културе

(Извод из рецензије књиге *Закони каткад спавају али никад не умиру*)

За овај број издвајамо:

1. Уредба о устројству Министарства пољопривреде и вода, 1919.

УРЕДБА

О

УСТРОЈСТВУ

МИНИСТАРСТВА ПОЉОПРИВРЕДЕ

И

В О Д А

БЕОГРАД

ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА КРАЉЕВСТВА С Х С

1919

У име
ЊЕГОВОГ ВЕЛИЧАНСТВА
ПЕТРА I

по милости Божјој и вољи Народној
Краља Срба, Хрвата и Словенаца

Ми

Александар Наследник Престола

На предлог Нашег Министра Пољопривреде, а по саслушању Министарског Савета и на основу § 2 закоча о устројству Централне Државне Управе, прописујемо ову

У Р Е Д Б У

О

Устројству Министарства Пољопривреде и Вода

ДЕО ПРВИ

Опште одредбе

Чл 1

Поред Министарстава, која већ постоје у смислу § 2 Закона о устројству Централне Државне Управе од 10 марта 1862

год и на основу Краљевог Указа од 7 децембра 1918 год, установљава се Министарство Пољопривреде и Вода Његове се функције простиру на целу територију Краљевства Срба, Хрвата и Словенаца

Чл 2

Министар Пољопривреде и Вода највиша је управна и надзорна власт над свима пољопривредним, ветеринарским и водним установама, као и у свима пословима, који се тичу пољопривреде, ветеринарства и вода на целокупној територији Краљевства, те та власт, у колико је према постојећим законима и наредбама до сада припадала другим надлештвима, прелази сада на Министарство Пољопривреде и Вода

Задатак је Министарства Пољопривреде и Вода

Чл 3

1) Да се стара о мерама за унапређење свију грана пољопривреде (ратарства, воћарства, виноградарства, ливадарства, градинарства, свију грана сточарства коњарства, говедарства, свињарства, овчарства, живинарства, свиларства, пчеларства, речног и поморског рибарства и т д),

да шири у народ пољопривредна знања заснивањем основних средњих и високих пољопривредних школа и завода (у колико ови нису у саставу Универзитета) да организује путну наставу, курсеве, изложбе, да заснива стручне књижнице за народ, огледне пољопривредне станице, огледе и тако даље,

да по потреби преко нарочитих стручних лица аташираних посланствима у иностранству прати развој пољопривреде, прикупља податке и црпи потребне информације,

да расправља и решава питања аграрног права, да се стара о пољској полицији, да води бригу о задругама и удружењима, пољопривредном кредиту, пољопривредном осигурању, да прати развитак иноземног пољопривредног законодавства и управе,

2) да се стара о чувању здравља домаће стоке, спречавању и угушивању сточних зараза и о правилном и неометаном сточном промету како у земљи, тако и с иностранством, да заснива и одржава Високе Ветеринарске Школе, заводе за проучавање, испитивање, сузбијање и лечење сточних болести, школе за поткиваче, прегледаче меса и друге установе потребне у служби ветеринарској, и да управља и води врховни надзор над свима пословима ветеринарства и над радом подручних му органа, као и надзор над ветеринарском праксом,

3) да се стара о одржавању, побољшавању и искоришћавању вода и водених токова и о водној полицији,

да управља грађењем, одржавањем и експлоатисањем свих радова од општег интереса над текућим водама, језерима и мору у Краљевству,

да проучава, извршује одржава и контролише експлоатацију разних радова на пољопривредној мелиорацији земљишта (заштита против штетног дејства вода и повећање културне вредности земљишта), када ти радови имају карактер општег ин

тереса, као и да се стара о образовању задруга за ове радове и да врши надзор над њима,

4) да води надзор над радом Управе Класне Лутрије и распоређује чист годишњи приход у сврси унапређења народне привреде према уредби о Класној Лутрији, и

5) да прикупља, разређује и јавности предаје статистичке податке по свима подручним му гранама

Чл 4

Све ове послове (чл 2 и 3) Министар Пољопривреде и Вода врши преко установљених Генералних Дирекција, ветеринарског, правног и општег одељења, и преко пољопривредних, ветеринарских и водних надлештава, саобразно постојећим пољопривредним, ветеринарским и водним законима и правилницима у Краљевству

Састав Министарства Пољопривреде и Вода

Чл 5

У Министарству Пољопривреде и Вода постоје следећи органи и одељења

А — Генерална Дирекција Пољопривреде,

Б — Генерална Дирекција Вода,

В — Одељење за Ветеринарство,

Г — Правно Одељење,

Д — Опште Одељење

На челу Генералних Дирекција стоје Генерални Директори а на челу одељења начелници Они управљају и руководе пословима својих дирекција односно одељења и старају се о тачном и уредном изврше-

њу њиховом саобразно законским одредбама и носе пуну одговорност за прави-лан ток послова у својим дирекцијама од-носно одељењима

Они имају право

а) да постављају, унапређују, премештају и отпуштају неуказно особље подручних надлештава и установа,

б) да дају одсуства подручном указном и неуказном особљу до месец дана,

в) да преко Рачуноводства овог Министарства траже отварање кредита и као наредбодавци другог степена да издају налоге за исплату дотичној благајни у гра-ницама буџетом одобрених кредита,

г) да ангажују издатке за материјалне потребе до 1000 динара, и

д) да врше све друге послове и доносе решења по предметима, које им Министар својом одлуком буде ставио у надлежност

Помоћници Директора

Чл 6

Директорима помажу у раду помоћници директора, кад је директор одсутан, по-моћник га заступа у дужности

Организација Генералних Дирекција и Одељења

Чл 7

Генералне Дирекције се деле на одељења, а њихова одељења као и самостална оде-љења Министарства на одсеке Одсеци се према природи посла могу наредбом Ми-нистра Пољопривреде и Вода спајати или

делити, њихов делокруг одређује Министар својом наредбом

На челу сваког одељења стоји начелник а на челу одсека шеф одсека

Осим тога при генералним дирекцијама и њиховим одељењима као и при самосталним одељењима Министарства постоји потребан број инспектора, секретара, писара, књиговођа, статистичара, књижничара, архивара, регистратора, експедитора, и осталих службеника Одељење за ветеринарство још и у потребном броју додељених на службу државних окружних (жуганијских), среских (котарских) ветеринара Генерална Дирекција Вода има поред тога још и потребан број инжињерског и другог техничког особља, а код одсека за Рачуноводство постоји и потребан број рачуноводних чиновника

Број свега особља у Дирекцијама и Одељењима утврђује се буџетом, а распоред њихов по одељењима и одсецима чине директори и начелници

Начелници одељења непосредно се старају, да се послови у њиховим одељењима правилно и на време отправљају, они врше надзор над особљем својих одељења Они су референти директору за све послове својих одељења, подносе му предлоге о свима реформама и другим текућим питањима и израђују наредбе и упутства, која се односе на послове њихових одељења Начелници Ветеринарског, Правног и Општег Одељења су непосредни референти Министру

ДЕО ДРУГИ

Посебне одредбе

А Генерална дирекција пољопривреде

У организацију Генералне Дирекције Пољопривреде улазе како организација рада у самоме Министарству, тако и организација спољне пољопривредне службе (О овој последњој израдиће се посебна уредба)

Чл 8

Генерална Дирекција Пољопривреде дели се у шест одељења

- 1 — Административно Одељење,
- 2 — Одељење за пољопривредну наставу и огледе,
- 3 — Одељење за ратарство,
- 4 — Одељење за сточарство,
- 5 — Одељење за виноградарство и воћарство,
- 6 — Одељење за аграрну политику и кооперације

I Састав и делокруг одељења

1 Административно одељење

Чл 9

Административно одељење има ове одсеке

- а, Административно-персонални одсек,
- о, Одсек за пољопривредну статистику са секцијама

- 1) за пољопривредна обавештења,
- 2) за питања, која се односе на пољску економију (гаждовање, господарство)

- а, Административно лични одсек

Овај одсек врши све административне послове Генералне Дирекције Пољопривреде

вреде Води евиденцију о целокупном особљу, води ранг листе и кондуите свих службеника, разрађује предмете за постављање, унапређење, пензионисање, отпуштање и одликовање службеника у подручју Генералне Дирекције Пољопривреде и води евиденцију о одобреним одсуствима, премештајима и казнама и израђује уверења о службеним подацима особља Управља деловодством, архивом и инвентаром Генералне Дирекције Пољопривреде Саставља и извршује буџет за целу Дирекцију

б, Одсек за пољопривредну статистику

Овај одсек прибира и обрађује све статистичке податке у свима гранама пољопривреде Даје обавештења заинтересованим лицима и јавности о стању пољопривредне производње, кретању цена у земљи и на страни и сва друга стручна обавештења У вези је с међународним пољопривредним институтом у Риму

Стара се о заснивању и уређењу стручне библиотеке и читаонице Генералне Дирекције Пољопривреде

Проучава питања, која се односе на пољску економију (газдовање, господарство), на разне начине експлоатисања земље, финансијске терете (порезе и др), анкете, пољопривредне савете (већа) и одборе, агрономске карте, монографије и т д

2 Одељење за пољопривредну наставу и пољопривредне огледе

Чл 10

Ово одељење има одсеке

а, Одсек за нижу пољопривредну наставу

б, Одсек за вишу пољопривредну наставу и

в, Одсек за пољопривредне огледе

а, Одсек за нижу пољопривредну наставу

Овај се одсек стара о стручном образовању земљорадника у опште, о путној, основној и средњој пољопривредној настави и специјалним пољопривредним школама (градинарске, млекарске, плетарске, домаћичке и друге школе и курсеви).

б, Одсек за вишу пољопривредну наставу

Овај се одсек стара о високој пољопривредној настави, управља стипендијама и фондовима за стручно пољопривредно школовање омладине

в, Одсек за пољопривредне огледе

Овај се одсек стара о организацији и руковођењу огледних станица свију врста, у колико оне не улазе у састав појединих школа, организује огледе у опште спорзумно с појединим стручним одељењима Генералне Дирекције

3 Одељење за ратарство

Чл 11

Ово одељење има одсеке

а, Одсек за ратарство и ливадарство,

б, Одсек за градинарство и

в, Одсек за производњу и контролу семена и вештачких гнојева

а, Одсек за ратарство и ливадарство

Овај се одсек стара о ратарској производњи у опште, о бољим начинима обраде земље, ливада и пашњака, ширењу бољих соратањивског и ливадског семена, ширењу савршенијих справа и машина, вештачки

гнојева, обради живог песка и мочари, сузбијању штетних животиња и биљака и о филопатолошким и ентомолошким заводима

б, Одсек за градинарство

Овај се одсек стара о унапређењу градинарства и цвећарства

в, Одсек за производњу и контролу семена и вештачких гнојева

Овај се одсек стара о производњи и контроли бољих сората семена и о ширењу, употреби и контроли вештачких гнојева

4 Одељење за сточарство

Чл 12

Ово одељење има одсеке

а, Одсек за коњарство,

б, Одсек за говедарство, свињарство и овчарство,

в, Одсек за живинарство, свиларство, пчеларство и гајење питомих зечева и

г, Одсек за рибарство

а, Одсек за коњарство

Овај се одсек стара о рационалном гајењу коња, као и одређивању раса и сојева, о запатним центрима, приватним и државним коњарским заводима, пастувским станицама и станицама за ждребад и о лиценсирању и премирању приватних пастува, о коњарским удружењима, утакмицама, изложбама, савету одгајивача коња и т д

б) Одсек за говедарство, свињарство и овчарство

Овај се одсек стара о рационалном гајењу говеда, свиња, оваца, одређивању

раса, о запатним центрииа, о сточарским заводима и станицама, о лицензирању и премирању запатних грла, о одгајивачким и млекарским удружењима, изложбама ит д
 в Одсек за живинарство, свиларство пчеларство и гајење питомих зечева

Овај се одсек стара о унапређењу свих ових грана, о оснивању запатних станица, о огледној станици за свиларство и за производњу јаја — семена — свилобу ба у земљи, о удружењима и т д

г Одсек за рибарство

Овај се одсек стара о рационалном гајењу риба и ракова у слатким водама и мору, о риболову, о рибарским удружењима, о вештачком гајењу и распростирању бољих врста риба и т д

5 Одељење за *Виноградарство и Воћарство*

Чл 13

Ово одељење има одсеке

а, Одсек за виноградарство и винарство и

б, Одсек за воћарство и прераду воћа

а, Одсек за виноградарство и винарство

Овај се одсек стара о унапређењу виноградарства и бољим начинима израде вина и других производа од грозђа, о лозним расадницима и о приређивању виноградарско винарских курсева о енолошким станицама, о контролним станицама за вино и о средствима за сузбијање болести и штеточина винове лозе

б, Одсек за воћарство и прераду воћа

Овај се одсек стара о унапређењу воћарства и бољим начинима прераде и конзервисања воћа, о воћним расадницима, приређивању стручних курсева и т д

6 Одељење за Аграрну Политику и Кооперацију

Чл 14

Задатак је овог одељења

Да проучава и разрађује питања, која се тичу аграрне политике у опште, пољопривредних кооперација (друштва, задруге, удружења) и пољопривредног кредита

Ово одељење има ове одсеке

а, Одсек за аграрну политику и

б, Одсек за пољопривредне кооперације, пољопривредна осигурања и кредит

II Саветодавна тела

1 Пољопривредни Савет

Чл 15

У сврси прибављања мишљења компетентних личности и корпорација о свима питањима, која дубље засецају у интересе пољопривреде у опште, устанавља се Пољопривредни Савет

Његов састав и функције одређује Министар Пољопривреде и Вода правилником

2 Савет за пољопривредну наставу

Чл 16.

Ради прибављања мишљена о организацији, функционисању установа за пољопривредну наставу и о свима питањима, која засецају дубље у пољопривредно образовање земљорадника, устанавља се Савет за пољопривредну наставу

Његов састав и функције одређује Министар Пољопривреде и Вода правилником

Чл 17

Министар Пољопривреде и Вода може према потреби образовати и посебне савете за поједине пољопривредне гране

III Услови за постављање особља и њихове категорије

Чл 18

Шефови појединих одсека су у рангу инспектора Сем њих у одсецима постоје за поједине гране стручни референти и они су у рангу инспектора или секретара

Генерални Директор, његов помоћник, начелници одељења, инспектори — шефови одсека, стручни референти у рангу инспектора и секретари, морају имати по положеној матури у средњој школи (гимназији или реалци) факултетску (академску) агрономску спрему и поред тога, сем стручних референата у рангу секретара и секретари, десет година практичне или државне службе у пољопривредној струци

Начелник и шефови одсека у рангу инспектора административног одељења и одељења за аграрну политику треба да су положили испит зрелости у средњој школи (гимназији или реалци) и свршили правни или агрономски факултет и да имају десет година државне службе

Изузимају се само они, који се у времену, кад ова уредба почне важити, затекну на положају начелника одељења или инспектора одељења Министарства Пољопривреде и Вода

Чл 19

Чиновници Генералне Дирекције Пољопривреде увршћују се у ове чиновне разреде

- у IV разред генерални директор,
- у V разред помоћник генералног директора и начелници одељења,
- у VI разред инспектори шефови одсека и стручни референти у рангу инспектора,
- у VII разред стручни референти у рангу секретара I и II класе,
- у VIII разред секретари III, IV и V класе и статистичари,
- у IX разред писари I и II класе, подстатистичари I класе и архивари,
- у X разред писари III, IV и V класе, подархивари и подстатистичари II класе,
- у XI разред претписно особље

Б — Генерална Дирекција Вода

Чл 20

Генерална Дирекција Вода обухвата централну службу при Министарству Пољопривреде и Вода и спољну службу за поједине области, округе, срезове или специјалне радове и објекте

Организација Централне Службе Вода

Чл 21

Централно надлештво — Генералну Дирекцију Вода — при Министарству Пољопривреде и Вода састављају, осим Генералног Директора и његовог помоћника, још и

- 1 — Административни одсек,
- 2 — Одељење за поморско техничку службу,
- 3 — Одељење за пловне реке и канале (за унутрашњу пловидбу),
- 4 — Одељење за водене токове и снагу,
- 5 — Одељење за пољопривредне и мелиорације тла

I Састав и Делокруг Одељења и Одсека

1 — Административни Одсек

Чл 22

Административни одсек придодат је непосредно Генералном Директору преко његовог помоћника

У задатак овог одсека спадају

1 — Сви административни послови Генералне Дирекције општег карактера и они који по својој природи не спадају у делокруг појединих одељења

2 — Управљање централним деловодством и архивом, вођење ранглисте, службених листова и евиденције о целокупном особљу, разрађивање предмета опостављању, унапређењу, пензионисању, отпуштању и одликовању свих службеника, вођење евиденције о одобреним одсуствима, премештајима и казнама и спремање уверења о службеним подацима службеника,

3 — Управљање библиотеком и геодетским кабинетом, вођење главног инвентара Генералне Дирекције, репродукције планова и других докумената за целу Дирекцију

Уредба

4 — Состав и извршење буџета, књиговодство, набавке и одржавање лицитација за целу Дирекцију

5 — Послови око експропријације за извршење свих радова Генералне Дирекције

6 — Проучавање и израда општих закона и прописа, који се тичу вода, радова на њима и целе струке у опште

Чл 23

Према потреби и развиту послова, а по решењу Министра Пољопривреде и Вода, административни одсек делиће се на потребан број пододсека са подшефовима на челу, у рангу главног секретара или вишег инжињера

2 Одељење за поморско-техничку службу

Чл 24

У задатак овог одељења спада

1 — Грађење нових и одржавање постојећих лука и пристаништа — Експлоатација, пристаништна опрема (антрпоте, прометна средства, дизала и др) — концесије

2 — Осветљење и сигнализација обала — Грађење нових и одржавање постојећих светионика (фарова)

3 — Извршење закона и прописа о полицији у трговачким приморским пристаништима и о чувању обалске сигнализације

4 — Концесије, грађење и експлоатација жељезничких колосека на кејовима у приморским трговачким пристаништима

5 — Контрола пристаништа и грађевина датих у концесију

6 — Однос између жељезница, пловних путева и трговачких приморских пристаништа

7 — Сређивање статистичких података за приморска трговачка пристаништа Разна питања о приморским пристаништима у иностранству Страно законодавство и статистика Међународни конгреси

Чл 25

Одељење за поморско техничку службу дели се у два одсека

а) Одсек за трговачка приморска пристаништа

б) Одсек за осветљење и сигнализацију обала — светионици — фарови

3 Одељење за пловне реке и канале — Унутрашња пловидба —

Чл 26

У задатак овог одељења спада

1 — Одржавање пловних река и подешавање речних токова за пловидбу, грађење и експлоатација зимовника

2 — Грађење и одржавање пловних канала

3 — Администрација пловних канала и канализираних река — Концесије и контрола

4 — Концесије, грађење и експлоатација речних пристаништа, пристаништне опреме (жељезничких колосека, прометних средстава и др) Контрола над тим пословима

5 — Радови на одбрани од поплаве од тих река

6 — Сређивање статистичких података о пловним рекама и каналима — Питања о пловним рекама и каналима у иностранству — Страно законодавство и статистика — Међународни конгреси

Чл 27

Одељење за пловне реке и канале дели се у четири одсека

- а) Одсек за реку Саву,
- б) Одсек за Дунав,
- в) Одсек за Драву, Тису и др пловне реке и пловне канале,
- г) Одсек за Мораву

4 *Одељење за водене токове и водену снагу*

Чл 28

У задатак овога одељења спада

1 — Полиција и одржавање речних токова — Регулисање употребе вода за разне сврхе, — (сталне тачке — репери и др). — Подела воде међу пољопривредом, индустријом и пловидбом

2 — Регулација, ректификација и чишћење водених токова — Радови на заштити обала и одбрани од поплава — Одвајање воде за варошку употребу и за пловне канале — Одбрана од изливања подземне воде (карст)

3 — Прорачун вредности целокупне водене снаге у Краљевству — Удешавање и одржавање водених токова и њихових сливова ради бољег искоришћења водене снаге

4 — Концесије и контрола над употребом водене снаге

5 — Мерење брзине воде и све врсте мерења на речним токовима — Хидролошка проучавања сливова — Проучавање понорница и подземне воде

6 — Дневне публикације о кретању вода достања на рекама за потребе задруга за одбрану од поплава и исушење и за потребу пловидбе — Веза са хидрометријском службом у иностранству, — Веза са метеоролошким службама у Краљевству

7 — Телеграфска обавештајна служба о доласку великих вола

8 — Сређивање статистичких података о воденим токовима и снагама — Разна питања из тих области у иностранству

Чл 29

Одељење за водене токове и снаге дели се на три одсека

а Одсек за речну полицију, ректификацију, регулацију и чишћење водених токова,

б Одсек за водену снагу,

в Одсек за хидрометрију и обавештење о поплавама

5 — *Одељење за пољопривредне мелiorације тла*

Чл 30

У задатак овог одељења спада

1 — Довођење воде за пиће — Хватање и употреба извора — Исушивање бара и мочари, асенирање влажних и нездравих терена, — тресаве — Колматација — Дренажа

2 — Канали и радови на наводњавању — Резервоари за снабдевање тих канала — Вештачки рибњаци

3 — Измена и груписање растурених парцела и путеви за пољопривредну експлоатацију, у обиму радова из тач 1 и 2 — Технички савети за малу пољопривредну индустрију, нарочито млинове

4 — Задруге за извршење радова на пољопривредним мелиорацијама земљишта — Контрола над тим задругама

5 — Сређивање статистичких података и разна питања из области пољопривредних мелиорација тла у иностранству — Страно законодавство и статистика

Чл 31

Одељење за пољопривредне мелиорације тла дели се на два одсека

а Одсек за мелиорације,

б Одсек за Задруге и контролу над њима

II *Међуминистарски Одбор за радове на води*

Чл 32

При Генералној Дирекцији Вода установљава се један одбор, који ће имати задатак да доведе у сагласност погледе и правац рада Генералне Дирекције са погледима и радом других Министарстава заинтересованих питањима, која спадају у надлежност Генералне Дирекције

Чл 33

У овај Одбор, коме председава Министар Пољопривреде и Вода или његов делегат улазе као чланови по један делегат

— Генералне Дирекције Пољопривреде,
— Министра Грађевина,

- Министра Саобраћаја,
- Министра Трговине и Индустрије,
- Министра за Шумарство и Рударство,
- Министра Народног Здравља, и
- Министра Припреме за Уставотворну Скупштину и Изједначење Закона

Генерални Директор, његов помоћник, начелници одељења и шеф административног одсека Генералне Дирекције Вода улазе по положају у сасгав овог Одбора

Начин рада овог одбора регулисаће Министар Пољопривреде и Вода правилником

Чл 34

Саветодавно тело »Управа Вода«, предвиђено у чл 1 и 34 закона о регулисању и употреби вода од 18 децембра 1905 год укида се

Организација спољне службе вода

Чл 35

За извршење задатка Генералне Дирекције Вода постоји следећа спољна служба

- 1 — Стална — редовна служба,
- 2 — Повремена — изванредна служба

1 — Стална — редовна служба

Чл 36

Стална служба се дели на

а, *Општу службу*, — која се бави одржавањем речних токова у опште, извршењем, надзором и контролом радова на одбрани од воде, радовима за разнолику употребу воде и разнолике пољопривредне мелиорације земљишта од општег инте

реса Општа служба бави се питањима о образовању задруга, она контролише послове и рад задруга У њену надлежност спада надзор над извршењем општих закона и прописа о водама

б, Специјалну службу, — за пловне реке и канале, — трговачка приморска пристаништа, — водене снаге, — хидрометријску службу и службу за обавештења о поплавама

Чл 37

За извршење сталне службе дели се територија Краљевства на области, којима управљају Генералне Инспекције Вода

Области се деле на хидротехничке округе, којима управљају Хидротехнички Одељци, а окрузи се даље могу делити на срезове, којима управљају хидротехнички пододељци

У извесним случајевима, у главноме за специјалну службу, може се створити и међуподела, која ће се звати Инспекцијом, и на челу које ће стајати Инспектор Вода

Чл 38

Генералних Инспекција има седам са седиштима у Београду, Загребу, Љубљани, Сарајеву, Сплиту, Новом Саду и Скопљу

На Цетињу ће постојати Инспекција Вода

Број хидротехничких Одељака и Пододељака утврдиће се доцније

Сва ова надлежства установљаваће се Краљевим Указом на предлог Министра Пољопривреде и Вода, којом ће се приликом одредити и њихова територијална надлежност

2 Повремена — Изванредна служба

Чл 39

Повремене службе се заснивају за изванредне радове од великог значаја и оне постоје док трају ови радови

Издаци за ове радове подмирују се из изванредних кредита, одобрених за те радове

ТЕХНИЧКО ОСОБЉЕ ВОДА

I Врсте и функције техничког особља вода

Чл 40

Осем Генералног Директора, Помоћника Генералног Директора и начелника техничких одељења, Генерална Дирекција има још и следеће особље за вршење своје службе

1 — *Инжињерско особље* генерални инспектор вода, инспектор вода, виши инжињер вода, инжињер вода и инжињер — асистент

2 — *Техничко особље са средњом стручном спремом* главни хидротехничар I и II класе, технички секретар, хидротехничар I и II класе

3 — *Технички приправници* за звање из тач 2

4 — *Специјално особље* за речну и поморску службу, за полицију на водама, за чување и руковање појединим објектима, инсталацијама, машинама и справама ит д

Чл 41

Генерални Инспектор Вода

Па чету свако Генералне Инспекције у Краљевству стављен је Генерални Инспек-

тор Вода Он води главну директиву над свима водним надлештвима у његовој области, контролише да се заповести виших власти тачно извршују, оверава регистре и књиге водних надлештава у његовој области, прима извештаје и пројекте, који су израђени у његовој области и упућује их Генералној Дирекцији са својим мишљењем и предлогом, упућује Генералној Дирекцији са својим мишљењем предлоге, који се односе на персонал, доводи у сагласност рад разних водних надлештава у његовој области

У извесним случајевима може се ставити једноме Генералноме Инспектору у задатак, да привремено врши све или извесне функције шефа Хидротехничког Одељка

Чл 42

Инспектор Вода

Инспектори Вода су шефови одсека у Генералној Дирекцији

У спољној служби Инспектори Вода при додати су Генералним Инспекторима Када потреба захте, да се створи међуподела (в чл 37) Инспекција Вода — за један део области Генералне Инспекције, онда се Инспектор Вода ставља на чело Инспекције Вода

Чл 43

Виши Инжињер Вода

На челу Хидротехничког Одељка стоји виши инжињер, шеф хидротехничког одељка Он управља пословима који су му поверени, под руковођењем Генералног Ин

спектора, а под непосредном управом политичке власти (окружне или жупанијске), на чијој се територији његови послови простиру

Он има да води надзор над израдом пројеката и да их оверава, да присуствује лицитацијама да врши контролу над радовима, да врши обрачуне, да даје налоге за исплате, као наредбодавац другог степена, у границама кредита стављених му на расположење за радове и издатке у његовом округу Он лично проучава послове, који су му специјално поверени од стране више власти и контролише послове, који су стављени у задатак инжињерима, њему подчињеним Он подноси Генералном Инспектору и Инспектору пројекте, који су израђени у његовом одељку и у опште се стара о свима пословима свога округа

Чл 44

Инжињер Вода

Инжињери вода придодати су вишим инжињерима и имају задатак, да у једном делу хидротехничког округа — хидротехнички пододељци—проучавају предмете и пројекте, који су упућени вишем инжињеру Инжињер вода врши надзор над извршењем пројекта, које је одобрила виша власт

Он оверава документе за исплату рата; саставља протокол за пријем радова, припрема статуте за организацију задруга и контролише њихове послове и функционисање

Чл 45

Инжињер Асистент

Инжињери асистенти — дипломирани инжињери — придодати су инжињеру вода, као помоћници у његовим пословима

Чл 46

Хидротехничари

Главни хидротехничари и хидротехничари помажу инжињерима у административним и техничким радовима, у канцеларији и на терену. Они имају нарочито да воде надзор и руководе извршење радови. Кад је потребно њима се могу поверавати читави делови појединих послова, који спадају у надлежност њиховога претпостављеног инжињера

Чл 47

Технички секретар и писар

Технички секретари и технички писари раде поглавито канцеларијске послове у Генералној Дирекцији или код њених спољних надлештава

Чл 48

Технички приправници

Технички приправници су службеници, који се припремају за звања техничких писара, секретара или хидротехничара. Они се придодају овима или инжињерима као помоћно особље у канцеларији или на терену

Чл 49

Специјално особље

За специјално особље донеће се нарочите уредбе

II Услови за постављање техничког особља Вода

Чл 50

Генерални Директор, Помоћник Генералног Директора и начелници свих техничких одељења Генералне Дирекције Вода узимају се искључиво међу инжињерима вода, који имају стручну факултетску спрему, и поред тога најмање 12 година хидротехничке указне службе или практичног рада

Чл 51

Генерални Инспектори Вода бирају се међу Инспекторима Вода, који имају најмање 15 година инжињерске указне службе

Инспектор Вода може бити виши инжињер вода, који има најмање 12 година инжињерске указне службе или практичног рада

Виши инжињер вода може постати инжињер вода после 8 година инжињерске указне службе или практичног рада

Инжињер вода може бити онај који је положио државни административни испит за инжињера вода и који има најмање годину дана државне службе или практичног рада

Административни испит за инжињера вода полаже се пред нарочитом комисијом, састављеном од техничких и административних чиновника Генералне Дирекције Вода, коју именује Министар Пољопривреде и Вода

Кандидати за овај испит морају имати диплому инжињера техничког факултета кога од Универзитета или Велике Технич-

ке Школе у Краљевству, или диплому факултета или Велике Техничке Школе у иностранству истога ранга

Инжињер асистент може бити дипломирани инжињер техничког факултета кога од Универзитета или Велике Техничке Школе у Краљевству, или факултета или Велике Техничке Школе у иностранству истога ранга

Хидротехничари се регрутују конкурсом према програму, који ће утврдити Министар Пољопривреде и Вода

Програм за конкурс одговараће дипломском испиту средњих техничких школа

Технички секретари и писари регрутоваће се конкурсом према програму, који ће утврдити Министар Пољопривреде и Вода, и они ће се сматрати као чиновници са средњошколским образовањем

Технички приправници могу бити лица са најмање 4 разреда средње школе

Административно особље

Чл 52

У Генералној Дирекцији постоји, поред инжињерског и другог техничког особља, и потребан број административног особља инспектора, главних секретара, секретара, књиговођа, помоћника књиговође, писара, архивара, регистратора, експедитора, приправника и преписача

Административни чиновници и службеници Генералне Дирекције Вода могу бити лица са факултетском, средњом и нижом школском спремом, али

1 — Лица са средњо школском спремом могу по правилу доћи до чина секретара

или књиговође, а само изузетно могу постати главни секретари или инспектори,

2 — Лица са нижом школском спремом могу по правилу доћи до чина писара и њему одговарајућих положаја (в чл 53), а само изузетно могу постати секретари

Књиговођа и помоћник књиговође морају имати стручно школско образовање

Статут техничког и административног особља

Чл 53

Чиновници и службеници Генералне Дирекције Вода увршћују се у ове чиновне разреде

у четврти разред Генерални Директор,

у пети разред Помоћник Генералног Директора, начелник одељења, Генерални Инспектор Вода,

у шести разред инспектор вода, инспектор шеф одсека,

у седми разред Виши инжињер, главни хидротехничар I класе, главни секретар, подшеф,

у осми разред инжињер, главни хидротехничар II класе, технички секретар, секретар, књиговођа,

у девети разред инжињер асистент, хидротехничар I класе, технички писар I класе, писар I класе, архивар I класе, помоћник књиговође I класе, регистратор I класе, експедитор I класе,

у десети разред хидротехничар, технички писар, писар, помоћник књиговиђе, архивар, регистратор, експедитор сви II класе,

у једанајести разред приправници, преписачи, послуга

В Одељење за ветеринарство

Чл 54

Одељење за ветеринарство дели се на три одсека

- 1 — Административни одсек,
 - 2 — Одсек за наставу и ветеринарске заводе, и
 - 3 — Одсек за ветеринарску службу
- Као саставни део одељења за ветеринарство је Ветеринарски Савет

Делокруг и састав одсека

Чл 55

Административни одсек

Задагак је овога одсека да врши све административне послове одељења за ветеринарство, да води евиденцију о целокупном особљу, да води ранг — листе и кондуите особља одељења, да разрађује предмете о постављању, унапређењу, пензионисању, одпуштању, одликовању и кажњавању особља у подручју одељења, да води евиденцију о одобреним одсуствима, премештајима и казнама, да израђује уверења о службеним подацима особља, да управља преписком, деловодством, архивом, књижницом и инвентаром, да рукује са сточним пасошима (марвенске путнице) и прописно и благовремено снабдева њима општинске судове, да води бригу над свима пословима ветеринарских заклада како државних тако и општинских и о правилној употреби њихових прихода на намењене сврхе, да сређује статистичке податке, који се тичу ветеринарске струке и

да врши и све оне послове, које би му Министар наредбом у дужност ставио или му их начелник одељења буде давао у израду

Одељење има ове пододсеке

- а) Административно персонални,
- б) Закладни, и
- в) Статистички

Чл 56

Одсек за наставу и ветеринарске заводе

Поглавити задатак овога одсека је да се стара о оснивању, одржавању и развијању високе ветеринарске школе, о оснивању завода за проучавање, испитивање, сузбијање и лечење сточних болести — бактеоролошких, серолошких и т п и да води надзор како над државним тако и над приватним установама ове врсте, да се стара о оснивању и одржавању полкивачких школа, курсева за прегледаче мяса и анималних намирница, као и о другим потребним курсевима, да испитује и оцењује академску спремину ветеринарског особља и предлаже га за службу и праксу, да у споразуму са Министарством Народнога Здравља спрема и израђује таксу лекова за лечење стоке за снабдевање ветеринара потребним лековима (право диспензирања) као и допушта употребу, продају и унос у земљу препарата и специјалитета, које поједини препоручују за лечење и распознавање болести и т п, да управља стипендијама и потпорама питаца по струци ветеринарској и контролише њихов рад

Поред овога она ће вршити и оне послове које му Министар буде наредбом у

дужност ставио или му их начелник одељења у израду да

Чл 57

Обсек за ветеринарску службу

Задатак је овог одсека

1 — Да се стара о правилној и једнообразној примени одредбама закона о сточним заразама и говеђој куги и уређењу ветеринарске струке, као и о тачном вршењу ветеринарских конвенција закључених са другим државама, како би сточни промет у земљи и с иностранством текао, у погледу ветеринарском, правилно и неометано,

2 — Да преко својих органа и установа врши надзор над радом ветеринарског особља у унутрашњости Краљевства, као и над радом појединих власти, установа и појединаца, позваних законом о сточним заразама и законом о говеђој куги да суделује и врши одредбе ових закона,

3 — Да у споразуму са надлежним Министарствима води бригу о подизању и раду кланица и установа за уништавање и искоришћавање животињских лешина и кланичких отпака и сајмишта, а нарочито оних сајмишта и кланица као и предузећа за прераду меса, са којих се извози у иностранство стока, месо, прерађевине од меса, сточне сировине и производи Израђује правилник за преглед стоке за клање и преглед меса и намирница анималног порекла, води надзор над овим прегледом и прати напредак у месарској индустрији у погледу прераде и одржавању меса и сточних производа,

4) да утиче на побољшавање хигијенских услова код домаћих животиња — подизање угодних стаја, правилно храњење, неговање и употреба стоке, на отклањање инвазионих болести, и да води надзор над млекарама и скупинама музне стоке, нарочито са обзиром на туберкулозу код говеди,

5) да преко нарочитих, нашим посланствима и конзулатима аташираних, ветеринара, води старање о неометаноме увозу наше стоке, сточних сировина и продуката, меса свежег и прерађеног у дотичну земљу, да прати кретање сточних зараза у тим земљама, а нарочито нама суседним, и да прикупља, а по потреби објављује, све податке по струци ветеринарској у страним земљама, а нарочито оних које наш извоз интересује, да их сређује и да припрема сав потребни материјал за ветеринарске уговоре — конвенције са дотичним државама и израђује нацрте свих уговора са потребним образложењима,

6) да прикупља све податке о кретању сточних зараза у земљи и предаје их административном одсеку ради сређивања. По истеку године да саставља и објављује исцрпни извештај о свима својим пословима у минулој години, о предузиманим мерама за угушивање и сузбијање зараза и с каквим успехом, и

7) да надзире рад ветеринара на пољу сточарства, који би им се посебним законима у дужноет ставио (унапређење сточарства, осигурање стоке), а тако исто и стручни рад ветеринара код државних ер-

гела, сточарских завода, поморских власти и т д

Поред овога оно ће вршити и све оне послове, које му Министар буде наредбом у дужност ставио, као и оне, које му начелник одељења буде у израду давао

Одељење ово има поц-одсеке

1) под одсек за унутрашњу ветеринарску службу, и

2) под одсек за међународну ветеринарскую службу

Ветеринарски Савет

Чл 58

Ветеринарски Савет је саветодавни орган Министра Пољопривреде и Вода и задатак му је, да све предмете по струци ветеринарској, које му он упуту, проучи и своје мишљење поднесе

Ветеринарски савет има право да чини Министру и самосталне предлоге

Састав Ветеринарског Савета и ближи његов делокруг утврђује Министар Пољопривреде и Вода правилником

Квалификације и плате особља Одељења за Ветеринарство

Чл 59

Начелник одељења, инспектори и шефови одсека, секретари и сви државни ветеринари морају бити дипломисани ветеринари, а поред тога да су провели у државној ветеринарској служби најмање начелник 12, инспектори 10, а секретари и окружни (жупанијски) ветеринари 8 година

Шеф административног одсека може бити и правник са факултетском спремом и да има 10 година административне, судске или јавне службе

Чл 60

Чиновници и службеници ветеринарског одељења уврштају се у ове чиновне разреде

у V разред начелник одељења,

у VI разред инспектори и шефови одсека и стручни референти у рангу инспектора,

у VII разред стручни референти у рангу секретара I и II класе и окружни (жупанијски) ветеринари I класе,

у VIII разред секретари III, IV и V класе, окружни (жупанијски) ветеринари II класе, срески (котарски) ветеринари I класе, статистичари,

у IX разред срески (котарски) ветеринари II класе, архивари, писари I и II класе, подстатистичари I класе,

у X разред писари III, IV и V класе, подархивари, подстатистичари II класе,

у XI разред претписно особље

г Правно одељење

Чл 61

Задатак је овог одељења

Да проучавати и разрађује питања која се тичу аграрног права, да припрема и израђује законске основе и наређења, која ће се односити на све гране овог Министарства Да се стара о организацији пољске полиције и надзирава тачно извршавање законских и наредбених прописа

Да даје мњење о свима правним питањима појединих Дирекција и одељења овог Министарства и да по овлашћењу Министра заступа Министарство у свима правним пословима пред судовима и другим властима у колико се односе на пољопривреду, ветеринарство и воде

Ово одељење има ове одсеке

- а) Административни одсек за особне и опште послове одељења,
- б) Одсек за правне послове пољопривреде и ветеринарства и вода, и
- в) Одсек за пољску полицију

д Опште одељење

Чл 62

Начелник Општег Одељења је непосредни референт Министру за све послове овог одељења, у исто време и шеф Министрове канцеларије, прима и отвара сву пошту, депеше, које би биле непосредно упућене Министру а не дирекцијама или одељењима Припрема одговоре на посланичке интерпелације и питања, одређује пријем код Министра и т д

Чл 63

Опште одељење дели се на два одсека

- а) Административни одсек, и
- б) Рачуноводни одсек

а) Административни одсек

Административни одсек има задатак да обавља све административне послове опште природе за Министарство, који не би долазили у делокруг појединих дирекција и одељења, да прима сву пошту, депеше

и т д које су директно упућена Министарству и да исту разређује одн упућује, да врши специјалне послове одређене од Министра

б) Рачуноводни одсек

Рачуноводни одсек има задатак, да води све књиге и рачунске послове Министарства Пољопривреде и Вода, да припрема и израђује буџет целог Министарства према подацима Генералних Дирекција, Одељења за Ветеринарство, Правног и Општег Одељења Оно се стара да надлежне власти правилно и брзо прикупљају све приходе пољопривреде, ветеринарства и вода а по добивеним извештајима Дирекција и Одељења, да саставља завршни рачун за протеклу буџетску годину

Рачуноводни Одсек има да врши и дужности, предвиђене чл 23 Законом о уређењу Главног Државног Рачуноводства и осталих финансијских установа

Начелници и шефови одсека, инспектори, секретари и писари Правног и Општег Одељења, с изузетком рачуноводног одсека, морају имати правни факултет

Начелници и шефови одсека Правног и Општег Одељења сем рачуноводног одсека, чије се особље поставља у смислу § 25 Закона о Уређењу Главног Државног Рачуноводства морају имати 10 година административне судске или друге јавне службе

Чиновници Правног и Општег Одељења увршћују се у ове чиновне разреде

- у V разред начелници одељења,
- у VI « инспектори — шефови одсека и инспектори,

у VII	разред секретари I и II класе,
у VIII	« секретари III, IV, и V класе,
у IX	« писари I и II класе и архивари,
у X	« писари III, IV и V класе и подархивари,
у XI	« преписно особље

Д Е О Т Р Е Ћ И

Прелазна наређења

Чл 64

Садашње обласне пољопривредне и ветеринарске установе као и сва друга њима потчињена надлештва вршиће и даље у дотичним територијама послове саобразно тамо постојећим законским одредбама и правилницима, а по упуствима Министра Пољопривреде и Вода, којему су у пуној мери одговорни

У областима где напред поменутих установа нема Министар ће установити потребне управне пољопривредне и ветеринарске организације

Министар Пољопривреде и Вода може изводити организацију Генералне Дирекције Вода, која се предвиђа овом уредбом у целини или делимично, у колико се за то буде могућност показала

Док се ова организација не спроведе целокупна ће се служба вршити и даље у свима покрајинама саобразно постојећим покрајинским законским уредбама и правилницима, а под руковођењем Министра Пољопривреде и Вода

Д Е О Ч Е Т В Р Т И

Завршне одредбе

Чл 65

И не чекајући на одобрење буџета Министар Пољопривреде и Вода може према овој уредби извршити постављење чиновника и службеника у оном броју, како то потребе службе изискују

Чл 66

Министар Пољопривреде и Вода овлашћује се, да пропише правилнике за извршење ове Уредбе

Чл 67

Ова уредба ступа на снагу од дана, када је Краљ потпише, и тада престају важити

1 — Уредба о устројству Министарства Пољопривреде од 25 фебруара 1919 год

2 — Уредба о установљењу и уређењу Дирекције Вода Краљевства Срба, Хрвата и Словенаца од 25 фебруара 1919

Сви прописи других закона и уредаба, који су противни овој Уредби

8 јула 1919 год
у Београду

АЛЕКСАНДАР, с р

Министар Пољопривреде,
Ш Глужић, с р

4

ПРЕГЛЕД СТАРИХ ПУБЛИКАЦИЈА

Излазећи у сусрет све израженијим захтевима корисника да пронађу одговор на специфична питања из професионалне праксе, кроз Информативни билтен континуирано ћемо упознавати своје читаоце са садржајима старих књига из богате ризнице библиотеке Управе. Наш фонд обухвата, између осталог, и вредне писане документе који, осим документационе, имају и научну и стручну вредност. Будући да су посредни књиге од историјског значаја, као и периодична издања и друге драгоцене библиотечке целине којима располажу постојећи фондови, овим путем настојали смо да проширимо лектуру свима онима који желе да се стручно усавршавају. Напомињемо да ове књиге (из којих дајемо само изводе) могу да се користе само у читаоници библиотеке Управе за заједничке послове републичких органа.

За овај број издвајамо:

1. Стари Београд: из путописа и мемоара, 1951.

У наредним бројевима Информативног билтена наставићемо са приказима тематски и жанровски разноврсних публикација нашег богатог фонда.

СТАРИ БЕОГРАД

ИЗ ПУТОПИСА И МЕМОАРА

БЕОГРАД 1951

Д Н ЈОВАНОВИЋ

БОМБАРДОВАЊЕ БЕОГРАДА 1862

Посте сукоба који се десно између турских низамли
и Срба на Чукур чесми 3 јуна 1862 године, Турци су из
својих топова са Калеме дана бомбардовали београдску
варош. Димитрије Н. Јовановић био је тада ђак основне
школе у Београду. Он је доцније објавио своје успо
хене на тај догађај. (С. к. гласник XXXI 1930)

У садашњој улици Симиној била је једна чесма, званa Чукур чесма, којој се силазило степеницама доста дубоко. Ту су долазили на воду и Срби и Турци, и како је навала — то се звало турском речју „катабалук“ — често бивала велика, догађали су се сукоби и свађе ко ће пре да наточи свој бугум или тестију.

Турци су били увек осинони, нису хтели држати се реда и грубо су одбијали наше грађане од чесме да пре њих наточе, иако су доцније дошли. Био сам очевидац свађе између једног Српчета и Турчета који су подметали под славину своје тестије, гурајући се ко ће пре наточити, али српска тестија би јача и разлупа турску. Турче се расплака уз смех и задиркивање наше деце, истрча уз степенице на улицу и оде право у турску полицију, која је била неколико корака далеко, да се жали. Кад то наша деца видеше, разбегоше се на све стране.

Из оваквих честих зађевица догодио се онај судбоносни и крвави сукоб на Чукур чесми на дан 3 јуна 1862 године. Тога дана три турска низама убише једнога нашег грађанина, који им није дао да наточе преко реда. Управник наше полиције, коју је раздвајала једна улица од турске полиције, пошље терџомана Симу Нешића са четири жандарма да поведе истрагу. Убише су били већ побегли. Жандарми понесу убијенога грађанина у полицију. Пролазећи поред турске полиције, низама припушају са чардака и убију Симу и четири жандарма.

Вест о погибији наших људи брзо се распрострла по целом Београду и узбунила грађанство. Особито жандармерија је била убрзана због својих погинулих другова. Сећам се једног жандарма који је пред вече прошао поред наше

Бугум — бакарни суд за воду, **тестија** — земљани суд за воду, **низам** — редовна војска, **терџоман** (терџуман) — тумач, **бошча** — прегача.

куће у садашњој Чика Љубиној улици са пушком и дугачким тесаком на њој, вичући ратоборно

„Браћо, на оружје, на оружје!“ Свуд унаоколо трговци су затварали своје дућане и с лупом спуштали ћепенке, људи су трчали наоружани вичући „На оружје!“ Жене са децом остављале су своје домове са бошчама у рукама и некуда бежале, можда у српски крај вароши, даље од разбојишта, као што ми мајка објасни

У то наиђе један леп и стасит човек на коњу Имао је дугачку браду, неколико ордена на прсима Када пројаха поред наше куће, запрепастих се видећи да нема једну ногу до колена и да испод ње виси штака у хоризонталном правцу, прикачена на седлу У својој детињој машти чудно сам се како може да јаше без једне ноге и како ће да се бије са Турцима

За њим су ишли људи наоружани кременјачама, капи сларама, катанским и турским сабљама, а неки припасали си лав са јатаганима и пиштољима Било је такође људи у пола сељачком и у пола варошком оделу Сва ова гомила беше раздражена вичући погрдне речи против Турака и певајући јуначке песме А из далека су се чули по који пуцњи Мајка се уплашила и са прозора ме звала да се заклоним у двориште, што бих као одрастао и учинио, али као дете још нисам имао појма о опасности, и остадох још неко време код капије

Кад видех да више нема вреве на улици, уђем у кућу да питам мајку ко је онај човек са једном ногом, са намером да опет изиђем на улицу и да посматрам овај за мене занимљиви призор Мајка ми рече да је то Ђока Влајковић, да је био у руској војсци и да је у рату изгубио ногу А за оне људе у мешовитом оделу рече ми да су то палилулци, за које досад нисам знао да постоје А на моје питање куда је пошао са оним људима, одговори ми да иду да се бију са Турцима Дуго сам премишљао како човек са једном ногом може да се бије, и напослетку сам га ожалио јер сам био уверен да ће он први погинути Међутим мајка је отишла да закључа капију, те сам морао остати са њом у соби да кроз прозор гледамо овај војни поход на наше крвне непријатеље

Ђока Влајковић — служио је најпре у аустроугарској војсци па је после као капетан прешао у Србију истакао се доцније у Херцеговачком устанку (1875) и у српско-турском рату 1876

Предвече пушкарање је постало јаче. Понеки куршум би залутао и падао у наше двориште, ударајући с треском у сељачка дрва која су била прислоњена уз зид суседне куће. Најжешћа борба била је код џамије до лутеранске цркве, а то није било далеко од наше куће. Ноћ смо провели будни и обучени, да бисмо могли бежати у случају опасности. Пуцњава је трајала непрекидно целу ноћ, и тек је у зору престала. Са улице су се чули радосни усклици: наши су победили! На улици видесмо неколико људи који на двома пушкама, а преко њих врљике, носе рањенике, а неки борци упртили бакраче, тепсије и разне ствари, упљачкане по турским кућама. Дошнине смо дознали да су их морали за три дана вратити нашој власти под претњом да ће бити стрељани.

Уто се појави из друге улице једна руља кличући, а пред њима је корачао неки људескара носећи дугачку мотку са натакнутом турском главом. Отац ју је одмах познао и рече мајци да је то Табак Ибрахим, богати трговац и највећи зулумџар, који је својим изазивањима био досадио Београђанима. Његова двоспратна кућа била је на месту где је сад парк на Обилићевом венцу. Његову главу хтели су да обносе по вароши, али је полиција то спречила.

Мој отац изиђе у варош да види какво је стање после ноћашње борбе. Брзо се вратио са вешћу да турска посада у Граду намсрава да нападне варош, да се освети за пораз, да су наши разрушили све турске капије осим Стамбол-Капије и да је погинуо официр Ивко Протић са четири жандарма код Видин-Капије. Мајка се поплаши и предложи да бежимо даље од овог разбојишта. Али куда? Ма куда само да се уклонимо из овог турског краја, махале, где је највећа опасност од низама ако испадну из Града. Отац се сети једнога свога пријатеља — Имао је кућу изван шанца, који је стари Београд раздвајао од новог Београда и који се пружао од Саве до Дунава између Варош-Капије и Видин-Капије. У старој вароши, у шанцу, становали су и Срби и Турци, а у новој вароши, ван шанца, само Срби. У овоме делу вароши становао је тај пријатељ оца мога, у Господској улици, сада Бранковој.

Моји родитељи мислили су да ћемо бити ван опасности у Господској улици ако би турска посада изишла из Града у стару варош, где би се развила борба око повраћаја кућа.

многих Турака који су одбегли у Град И тако би решено да оставимо нашу кућу Сви смо понели по један свежањ нај потребнијих ствари, а служавка је понела мога малог брата коме је било два месеца Отац спусти завесе на прозоре и закључа капију По улицама је било мало пролазника, свч дућани, и српски и турски, беху затворени и ћепенци спуштени Капије од кућа и ћепенци од дућана који су припадали Србима били су обележени крстом за разлику од турских, да се не би нападали и пљачкали

Дошав до Делиске чесме, на месту где је сад задужбина Николе Спасића, наиђосмо на једну српску стражу која је крстарила улицама и заустављаћа сумњива лица са упљачканим стварима Окренусмо лево, у Мајор Мишину улицу, која води на Варош Капију До лутеранске цркве била је џамија и турско гробље Ту се водила најжешћа борба прошле ноћи Турци су се, побеђени на улицама, затворили у џамију и давали јак и дуг отпор нашим жандармима и грађанима које је предводио Ђока Влајковић Напослетку су се предали и били спроведени у Град са женама и децом Околне куће биле су изрешетане куршумима и прозори потупани

Код џамије видесмо неколико мртвих Турака, а међу њима био је оца кога сам одмах познао И сад се још сећам једнога малог сита које је лежало крај њега Моја мајка се сажали на оцу кога смо познавали као доброг и душевног човека Његова жена је умела да лечи децу од болести крајника или гуштера И мене је излечила У знак захвалности, су шиљали по деци разне понуде и поклоне, новац није примала О Ускрсу мајка ме је слала оџиници са малом корпом колача и црвених јаја, што су и друге српске жене чиниле

Настависмо пут и прођосмо поред куће Табак Ибрахима Око ње је била пустош Зид око Конака беше на више места разваљен, по дворишту се виделе разбацане ствари, прозори полупани, из мутвака (засебне кујне) избачено посуђе и потупано Овако је народни одисај судио

Напослетку стигосмо до Варош Капије Била је прилично разрушена од српских нападача Како се обрадовасмо кад угледасмо место турске српску стражу Некада се са страхом пролазило кроз ову капију поред турских низама, као и кроз Стамбол-Капију код позоришта и Видин Капију у Видинској

улици Из старе српске и турске вароши само се кроз ове капије могло пролазити у нову српску варош, јер је шанац, као што рекосмо, био тако висок и стрм да се преко њега није могло прећи, само су се деца из несташлука могла спуштати низбрдо

Пред кафаницом, која и сад постоји, веселило се неколико младих људи, можда ноћашњих бораца, уз свирку Цигана који су певали неку песму где се често спомињало име Ђоке Влајковића као народног јунака Ко ли је ову песму тако брзо певао после ноћашње борбе, да ли Цигани или неко од ових младих људи? Ову песму и ми деца смо певали много година у славу Ђоке Влајковића, и жандара и бећара које је он предводио у борби против Турака Иако је био љути опозиционар ондашњој влади, Кнез Михаило га је после неколико дана произвео за капетана у српској војсци „за показано човечно јунаштво“, како је у указу стајало

Када се једва провукосмо преко рушевина кроз капију, отац рече да смо сад сигурни, да у овом крају нема Турака и да ту живи српска интелигенција, господа и високи чиновници Показа нам кућу у којој је и сам становао као лицеист и мало даље, спроћу државне штампарије, једну стару на спрат кућу у којој је живео Стерија, српски Молијер, и кога је он послуживао као начелника министарства просвете

Уђосмо у Господску улицу То је била најлепша и најотменија улица ондашњег Београда У њој су имали лепе куће велика господа, попечитељи (министри), саветници и богаташи У једној мањој кући становао је пријатељ мога оца Он и његова жена лепо нас примише и дадоше нам једну собу Моји родитељи су мислили да ћемо овде остати само неколико дана и да ћемо се брзо вратити нашој кући Али није било тако

Сутра је освануо леп дан Био је 5 јуни Ја хтедох да пре осам сати идем до основне школе код Саборне цркве да видим да ли ће почети школа Али мајка ми не даде и рече да ће школско звонце објавити када почиње школа У оно доба свака основна школа имала је на крову звонце којим се ђаци позивају у школу пре и после подне Често сам излазио на улицу да не бих пречуо звонце

Стерија — Јован Стерија Поповић

Како је наша рођака тога дана прала рубље, замоли ме да јој нађем „сакацију“, водоношу, али да се не удаљавам далеко од куће. Тек што изађох на улицу, наиђе један сакација, а у исти мах чух школско звонце. Сакацију доведем пред кућу, и сав радостан утрчах у двориште да јавим мајци да звони школско звонце, молећи је да изиђе из собе и да се сама о томе увери. Сад ми дозволи да идем у школу. Брзо се спремих, узех књиге и одјурих.

Међутим, сакација је испречао укућанима шта је видео на обали савској, испод Града где се пуне сакет Турци су доносили муницију и ђулад код топова на градским бедемима. Из ових припрема он је закључио да Турци спремају да пуцају на варош. Мајка је истрчала да ми ту вест саопшти и да ми забрани да идем у школу. Али ја сам већ био далеко измакао.

Када сам сав задихан стигао до школе и ушао у двориште, затекао сам доста ђака и међу њима чича Нешу фамулуса. Он нам саопшти да школа још неколико дана неће почети, да данас има једна пратња, и ко хоће да се облачи „у стихар“ нека дигне руку. Сви дигосмо руке. Он одброја потребан број ђака, а међу њима и мене. Осталим ђацима каза да иду кући. Нас одведе у ходник школске зграде, из једног срмана извади стихаре, велики крст, рипиде и чираке, па нам их подели. Највећи ђак доби крст, мањи ђаци рипиде, а најмањи чираке. Пошто нас је уврстио у двојне редове, пођосмо са њим на улицу.

Успут смо се разговарали какве ћемо мараме добити, да ли обичне или „липиске“. У оно доба мараме из Лајпцига биле су најфиније и најскупље, веома цењене од наших жена. Нисмо дуго ишли. Дошав до места где је сада Народна банка, скренусмо у Лазареву улицу, на чијем другом крају видесмо много света пред једном кућом турског кроја. Пред кућом су стајала мртвачка носила, а поред њих четири човека са марамама затегнутим на рамену, али на нашу жалост нису биле „липиске“. У оно доба није било мртвачких кола, мртваца су носили у отвореном сандуку четири човека, и то не на рукама, но на рамену. Овај турски обичај ношења

мртваца дуго је владао у Београду, ако се не варам, укинуо га је реформатор санитета Д-р Владан

Осим ова четири носача мртваца стајала су поред њих два човека који ће носити капак пред мртвачким носилима. Када изнесе крстачу, прочитамо на њој име Сима Нешић. То је био онај чиновник, тумач турског језика што је погинуо од низамске заседе пред турском полицијом. Света је било много, људи у европском и турском оделу, а жене већином у српској ношњи. Чича Неша нам нареди да обучемо стихаре и да се уврстимо у два реда са великим крстом напред, за њим рипиде и чираци на левој и десној страни. Свештенство је ишло између наша оба реда, пред мртвачким носилима, пред свештенством ношен је капак, а на челу спровода крстача и кољиво. Чича Неша принесе свећицу нашим свећама на чирацима, упали их, и запоја „Свјати Боже“, а ми сви сложено за њим. Спровод се кретао из Лазареве улице садањом Мајор Мишином улицом и поред његове палате ушао у улицу Узун Миркову. Кад стигосмо до Стамбол-Капије, која је била на месту где је сад позориште и споменик кнеза Михаила, видесмо српску стражу која одаде војничку почаст. Прођосмо кроз доста дуги свод капије, који је личио на мали железнички тунел, ступисмо на расклиматани дрвени мост, испод кога је била прљава бара пуна жабоквечине, и код „Коларца“ уђосмо у српску варош, у којој Турци нису становали. Ми смо по команди чича Нешиној непрестано појали „Свјати Боже“ са малим прекидима. Обичај је био да у чирацима свеће горе, чим се који угаси, он је давао знак да припалимо један од другог, што се ретко дешавало, јер је време било тихо. Иако је било око девет сати изјутра, осећао сам мали замор и нелагодност, тим више што сам имао на себи стихар, носио чирак и појао.

Када спровод дође код дуда на почетку данашње Коларчеве улице, на месту где је кућа пок Живка Кузмановића, одјекнуше неколико плотуна са северне стране од Града. Настаде комешање у спроводу, сви стадоше и окренуше се према Стамбол-Капији, људи спустише са рамена на земљу носила са мртвацем, а ми престадохмо појати. Још је-

Д-р Владан — Владан Ђорђевић, политичар и књижевник, оснивач и уредник часописа „Отаџбина“

дан плотун, а одмах за њим грунуше топови. Неко из спровода викну „Турци излазе из Града“ На овај поклич свет стаде бежати на све стране, али највише уз Теразије, према кнежевом конаку, што даље од топовских метака. Ми ђаци појурисмо људском бујицом. Чича Неша дигао обе руке да нас заустави позивајући нас да станемо и да му предамо прквене утвари. Сумњам да се неко од ђака одазвао његовом позиву, јер сам их видео да у стихарима грабе даље, неки низ Балканску улицу, други право уз Теразије ка конаку, а трећи окренуше лево у садању Александрову улицу. Међутим топовска паљба беше учестала. Не знам шта је било са мртвацем, да ли је остао на месту где су га спустили, или га је свештенство са најодважнијим испратило до гробља и сахранило.

Тако трчећи у стихару и са чираком, дођох до Александрове улице, и сам не знам зашто скренух у њу, и стигох на пољану где је била Батал-џамија, а где је сад зграда Парламента. Ту стадох у недоумици куда ћу сада. Обазрех се на све стране. Овде је раскрсница од неколико улица, из којих је нагрнуо преплашени свет, мање људи, а више жена и дече, носећи у бошчама најпотребније ствари. Плач деце и кукање жена проламало је ваздух, испуњен пакленом грмљавином топова градских. Једна млада жена у српском оделу држала је у наручју одојче, а другом руком вукла је за собом још троје мале деце која су се тетурала од силног умора. Материно нарицање и вриштање њене деце тако је потресло моју детињу душу, да сам и сам зајецао и гушио се у сузама. Скренух у пусту улицицу што иде поред дворских штала и излази на Теразије, седох на клупу пред кућом пуковника Анђелковића, скидох мараму са чирака и њом обрисах лице окупано сузама. Сетих се својих родитеља, од којих сам својом кривицом био одвојен. Кајао сам се што нисам послушао материн савет да не идем од куће, па бих сад био са њима.

Кад сам се мало одморио и исплакао, узех чирак и изиђох на Теразије. Пред капијом некадашњег малог конака видех стражара како држи пред собом пушку, зубима кида фишек и сипа барут у њу. Гомиле света јуриле су уз Теразије поред двора. Ја се придружих бегунцима који су ме с чуђењем гледали у стихару и са чираком у руци, на ком се

лепршала марама Био сам јако уморан и ознојен и једва сам се кретао у дугачком стихару Неки ми довикнуше да то збацити са себе, али ја се не могах приволети на овакво „свјатотјство“.

Када дођох до Девојачке улицице према двору, да бих избегао из метежа, одвојих се од бегунаца и спустих се низ њу до женске гимназије у улици Краљице Наталије Иако је пуцњава из градских топова била све већа, ја досад још не чух над главом фијук ђулади, или да је од њих каква кућа срушена, или да је неко погинуо

Стојећи код женске гимназије и гледајући лево и десно, премишљах на коју ћу страну То је била Абаџиска улица, садашња Краљице Наталије На углу Балканске и Абаџиске улице била је чесма Око ње се беше скупило много бегунаца уморених од трчања и врућине и жељних да угасе жеђ и да се освеже Навала је била тако велика да сам се с муком прогурао до чесме да се напијем воде из славине Нико се није обзирао на топовску пуцњаву, изгледало је да је први страх од ње био прошао, јер није било ни мртвих, ни порушених кућа

Међутим, нови бегунци пристизали су из Балканске и Абаџиске улице, неки су застајали код чесме, а неки су продужили пут који води малој пивари Пођох и ја тим путем ни сам не знајући куда иде овај народ Како ми је стихар био дугачак и допирао до чланака, заплитао сам се у њега и једва сам се кретао У једном тренутку хтедох да га се ослободим, али у исти мах моја детиња савест као да ме опомену да то не смем да чиним, јер је света ствар И шта ће фамулус Неша казати ако му ове црквене утвари не вратим

Дошав до мале пиваре, маса бегунаца јурила је из Босанске улице, састављала се са осталим бегунцима и као набујала река сјурила се у доста широку улицу што иде поред пиваре до Бајлонове кафане Али људска бујица беше тако велика и силовита да се наједанпут заустави и стаде Даље се није могло Улица је била закрчена Све се згомилало у једну огромну непомичну масу из које се дизала урнебесна граја и јаук помешан са пуцњавом из градских топова

Наједанпут ова непомична маса људска поче се мало помало кретати, притисак постаде мањи, и један део гомиле

нагрну на десну страну и сјури се кроз отворене широке вратнице механе код Лазаревца у пространо двориште, које је излазило на Бару Венецију Тетурајући се, изнурен и ознојен, и ја ће нађох у дворишту механе и са светином изиђох на Бару Венецију радујући се што сам побегао од оног њудског вртлога, у коме сам могао бити угушен

Нажалост та радост не потраја дуго Када са бегунцима изиђох на чистину Баре Венеције, чух убрзану топовску пуцњаву, фијукање ђулади над нама и тресак о ледину из које су се дизали облаци прашине Турци су са бедема градских обасипали ватром ову пољану, којом је народ бежао из вароши пут Топчидера У једном тренутку око мене почеше падати шрапнели, правећи шум као кад град пада и дижући праšину на више места Тек сад био сам свестан опасности у којој се налазим Претрнуо од страха, не могах се с места маћи, гледајући забленуто у севање топова са Града Нисам смео да окренем леђа Граду и да бежим Као да сам био паралисан

Уто наиђе једна забрађена жена носећи у руци повећи замотуљак, ухвати ме за руку и упита ме шта ту чекам Викну ми да скинем стихар и да пођем с њом Послушах ову добру жену, мога спасиоца, која ми се нађе у невољи Спустих чирак на стихар, жена ме ухвати за руку и потрчасмо даље Осврнух се да још једном видим остављене црквене утвари, као кајући се што сам то урадио Али жена се наљути на мене и викну ми да не застајкујем, јер можемо погинути

У највећем страху стигосмо до Баре Венеције, где видесмо како на савској рбали горе неки магацини Са осталим бегунцима изиђосмо на топчидерски друм Свратисмо у једну кафану поред друма да се одморимо Мој спасилац поручи за себе кафу и чокањ ракије, а за мене хлеба и парче сира, што сам у сласт појео На њено питање казах јој чији сам и како сам се одвојио од родитеља Рече ми да ћемо сад ићи у Топчидер Пошто се одморисмо, пођосмо уз узбрдицу што води у Топчидер Тек што се испесмо на заравањ, угледах мога ујака који је долазио из Топчидера Пун радости притрчах му и пољубих га у руку Он ми рече да ми је мајка у Топчидеру, а отац да је остао у вароши Мајка га је молила

да изиђе на топчидерски друм да ме потражи и доведе, а тако исто нашу служавку са мојим млађим братом Ујак се захвали доброј жени, поклони јој неколико цванцика, а мени рече да јој пољубим руку и благодарим

Овде се топовска пуцњава све слабије чула Били смо ван домашаја градских топова Из Београда су избеглице све више пристизале, већином жене и деца, а људи су остали у вароши да је бране, да дижу барикаде и копају шанчеве за случај да турска посада испадне из Града

Кад стигосмо до топчидерске чесме, цела пољана пред њом беше пуна жена и деце Седело се на трави, неки прострли ћилиме и јастуке Свуда се чуо плач и нарицање за својим несталим члановима породице Деца су пиштала и тражила хлеба Робијаша који су радили у парку, продавали су свој таин по пола рубље Али то није било довољно Кнегиња Јулија, која је била отсела у конаку кнеза Милоша, наредила је да се намеси хлеба и да се раздаје из беглицама Једанпут је дошла међу избеглице, разговарала са женама и миловала децу, а служитељ је ишао за њом са великом корпом и делио хлебац

Мајка се обрадовала мом доласку, али се бринула што нема служавке са дететом Дошла је тек пред вече, гладна и она и дете Правдала се како је у бежању изгубила замотуљак са пеленама Сутрадан дође и отац из Београда, где је ноћу радио на шанчевима на Дорћолу, код Видин-капије Рече да се још не можемо вратити кући, јер се говори да ће Турци опет да пуцају на варош и да испадну из Града Стога предложи мајци да нађе кола и да нас испрати у Свилајнац његовој сестри која је била удата за једног учитеља У Свилајнцу смо остали до краја септембра, када се вратисмо у Београд

Посредовањем великих сила, мир је био закључен између Србије и Турске Избеглице су се почеле враћати у Београд Трговци су отварали дућане и уносили у њих робу, сакривену по околним селима Варош се чистила од рушевина турских капија и оштећених кућа Барикаде и ровови су се уклањали Школе су опет биле отворене, као и сва надлештва

5

ПРЕГЛЕД НОВИХ КЊИГА

1. ПРИЧЕ О КОСОВУ
Игор Маројевић, Александар Илић
Београд: Лагуна, 2016.
2. ДРЖАВНИШТВО МОДЕРНОГ ДОБА
Невен Цветићанин
Београд: Архипелаг, 2016.
3. ЧИТАЊЕ ИТАЛИЈЕ: ИЗБОР ИЗ САВРЕМЕНЕ
ИТАЛИЈАНСКЕ ПРОЗЕ
Давиде Скалмани, Снежана Милинковић
Београд: Архипелаг, 2016.
4. ПЕТ УГЛОВА
Марио Варгас Љоса
Београд: Лагуна, 2016.
5. ПИСМА ИЗ СРБИЈЕ
Бојан Љубеновић
Београд: Лагуна, 2016.
6. ПЛОДОВИ НА ВЕТРУ
Трејси Шевалије
Београд: Лагуна, 2016.
7. ПОЛИЦИЈА
Ју Несбе
Београд: Лагуна, 2016.
8. ПОВРАТАК КУЋИ
Ја Џаси
Београд: Лагуна, 2016.
9. ПРАЗНИК БЕЗНАЧАЈНОСТИ
Милан Кундера
Београд: Лагуна, 2016.
10. ПРВИ У СРБИЈИ
Зоран Пеневски
Београд: Лагуна, 2016.
11. ПУТОВАЊЕ У МАЛИ ДРИБЛИНГ
Бил Брајсон
Београд: Лагуна, 2016.
12. РАВНОТЕЖА: РОМАН У ДВАНАЕСТ ПОГЛАВЉА СА
ЕПИЛОГОМ
Светлана Слапшак
Београд: Лагуна, 2016.
13. РОДЕНОВА ЉУБАВНИЦА
Хедер Веб
Београд: Лагуна, 2016.

14. СЕНТИМЕНТАЛНА ПОВЕСТ БРИТАНСКОГ ЦАРСТВА
Борислав Пекић
Београд: Лагуна, 2016.
15. ШЕТЊА ЗА ПАМЋЕЊЕ
Николас Спаркс
Београд: Лагуна, 2016.
16. СМРТ НА САНДАЛОВОМ КОЦУ
Мо Јен
Београд: Лагуна, 2016
17. СМРТ ЗА ПОНЕТИ
Зоран Николић
Београд: Лагуна, 2016.
18. ШПИЈУНКА
Пауло Коелњо
Београд: Лагуна, 2016.
19. СТО СЛУЧАЈЕВА
Данил Хармс
Београд: Лагуна, 2016.
20. СУСРЕТ ПОД НЕОБИЧНИМ ОКОЛНОСТИМА
Владан Матијевић
Београд: Лагуна, 2016.
21. СУВЕНИР
Тес Геритсен
Београд: Лагуна, 2016.
22. ТАЈНЕ ПРИЧЕ
Мирјана Новаковић
Београд: Лагуна, 2016.
23. ТИ И ЈА, АНЂЕЛА: САПУНСКА ОПЕРА
Владимир Арсенијевић
Београд: Лагуна, 2016.
24. ТРАМП: ЦЕЛА ПРИЧА: АМБИЦИЈА, ЕГО, НОВАЦ И
МОЋ НА АМЕРИЧКИ НАЧИН
Мајкл Крејниш, Марк Фишер
Београд: Лагуна, 2016.
25. УБИСТВО У КАПЕТАН МИШИНОЈ
Ненад Новак Стефановић
Београд: Лагуна, 2016.
26. УБИТИ ЗМАЈА
Лејф Пешон
Београд: Лагуна, 2016.

27. УДВОЈЕНИ ЧОВЕК
Жозе Сарاماго
Београд: Лагуна, 2016.
28. УСКА СТАЗА НА ДАЛЕКОМ СЕВЕРУ
Ричард Фланаган
Београд: Лагуна, 2016.
29. ВИДИ МЕ
Николас Спаркс
Београд: Лагуна, 2016.
30. ВИСОКЕ ПЛАНИНЕ ПОРТУГАЛИЈЕ
Јан Мартел
Београд: Лагуна, 2016.
31. ВИЗА ЗА НЕБО
Вања Булић
Београд: Лагуна, 2016.
32. ЗАШТО БОГ НЕМА АУТО
Вања Булић
Београд: Лагуна, 2016.
33. ЖЕНА У БЕЛОМ
Тони Морисон
Београд: Лагуна, 2016.
34. ЕНЦИКЛОПЕДИЈА МРТВИХ
Данило Киш
Београд: Лагуна, 2016.
35. ЈА НИСАМ ЈА
Алексеј Слаповски
Београд: Архипелаг, 2016.
36. ЈАЗ
Дарко Тушевљаковић
Београд: Архипелаг, 2016.
37. КРАТКА ИСТОРИЈА ЧОКОЛАДЕ
Ивана Васиљевић, Токо Маљеновић
Београд: Архипелаг, 2016.
38. КУЛТУРАН СВЕТ
Милан Николић
Београд: Архипелаг, 2016.
39. ЛАМПА
Душан Кужел
Београд: Архипелаг, 2016.

PREPORUČUJEMO

1. Dragan Velikić: O PISCIMA I GRADOVIMA: eseji / Novi Sad: Akademska knjiga, 2010.

Preuzeto sa sajta:

http://www.delfi.rs/knjige/8471_o_piscima_i_gradovima_knjiga_delfi_knjizare.html

(...) Književnost ne oponaša stvarnost, ona ne prepričava, ne imitira, ne kopira, ona nema nikakav original. Čuveni „predložak” književnog dela je tek budalaština suviše zdravog, birokratskog razuma. Književno delo je svet za sebe, ono je svoj sopstveni predložak, svoj vlastiti original. (...)

Iz eseja „Granica, identitet, literatura”

(...) Svakako je umetnost moćnija od stvarnosti, jer u njoj prebiva neprolazni oblik te stvarnosti koji nam u životu stalno izmiče, jer uvek stižemo kasno, toliko kasno da ono što tražimo ne prepoznamo kad mu se približimo. Ulica u kojoj smo odrasli i koju smo napustili, da bismo se nakon tri ili četiri decenije ponovo vratili, nije ista ulica, zatrpana je životima koji su se odvijali u našem odsustvu, i zalud ćemo u detalju sa fasade neke kuće koji je ostao nepromenjen i lebdi u bezmerju našeg pamćenja kao parče jarbola nakon brodoloma pokušavati da uspostavimo ulicu koje više nema. Samo prostori koje smo kao čitaoci naseljavali, ostaju za čitav život pouzdana kopna na koja se uvek možemo vratiti. (...)

Iz eseja „Teleskopska usamljenost Ernesta Sabata”

Preuzeto sa sajta:

http://akademskaknjiga.com/index.php?option=com_content&view=article&id=79%3Ao-piscima-i-gradovima&catid=40%3Amozaik&Itemid=62&lang=sr

U ovoj knjizi obuhvaćeni su eseji koje je Velikić pisao u poslednjih deset godina i objavljivao u stranim novinama i časopisima. Kao nekada eseji Isidore Sekulić i Velikićevi eseji odišu snažnim uverenjem u lepotu i moć literature: „Okean svetske literature, iznova nas iznenađuje novootkrivenim svetovima”. A „posao književnosti nije da daje odgovore, već da postavlja pitanja, da se suočava sa tamnim mestima ljudske duše” i kao takva ona je i te kako značajna za čoveka „koji nije iz jednog komada, već zbir kontradiktornosti sa svakodnevnom mukom da se izbori sa samim sobom”.

2. Svetozar Petrović: LAZA KOSTIĆ / Novi Sad: Akademska knjiga, 2010.

Preuzeto sa sajta:

http://akademskaknjiga.com/index.php?option=com_content&view=article&id=148%3Alaza-kostic&catid=54%3Anauka-o-knjizevnosti&Itemid=76&lang=sr

Svetozar Petrović, istoričar i teoretičar književnosti, dao je nemerljiv doprinos izučavanju istorije srpske književnosti. Povodom obeležavanja stogodišnjice smrti pesnika Laze Kostića objavljena je knjiga „Laza Kostić” koju čine tri dela: „Stih i strofa dviju pjesama Laze Kostića”, „Šekspir i dr Laza Kostić” i „Sabrana dela Laze Kostića”.

O autoru:

Akademik Svetozar Petrović rođen je 28. juna 1931. u Karlovcu, i tamo je, do 1949, završio osnovnu školu i gimnaziju. Na Filozofskom fakultetu u Zagrebu diplomirao je 1956. U međuvremenu je dve školske godine (1954–1956) studirao na Alahabadskom univerzitetu u Indiji. Doktorsku disertaciju Problem soneta u starijoj hrvatskoj književnosti odbranio je 1966. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Na odseku za komparativnu književnost Filozofskog fakulteta u Zagrebu bio je najpre asistent pa docent (1959–1970), na Katedri za jugoslovenske književnosti, odnosno na odgovarajućem Institutu Filozofskog fakulteta u Novom Sadu, bio je vanredni pa redovni profesor (1970–1977), a od 1977. je redovni profesor za opštu književnost i teoriju književnosti na istoimenom odseku Filološkog fakulteta u Beogradu.

Držao je postdiplomske kurseve na filozofskim fakultetima u Zagrebu, Novom Sadu i Sarajevu, a od 1971. predaje kurs o metodologiji nauke o književnosti na postdiplomskim studijama Filološkog fakulteta u Beogradu. Od 1965. i 1981. predavao je po jedan ili dva trimestra, ili čitavu školsku godinu, kao profesor-gost, na postdiplomskim studijama Čikaškog univerziteta u SAD. Više pojedinačnih predavanja održao je na različitim univerzitetima, naučnim skupovima i javnim tribinama u zemlji i inostranstvu.

Za dopisnog člana VANU izabran je 24. novembra 1981, a za redovnog 3. decembra 1987. godine. Za redovnog člana SANU primljen je 29. maja 1991. godine. Glavne oblasti rada profesora Petrovića su: teorija književnosti (napose metodologija proučavanja književnosti i teorija stiha), istorija starije srpske i hrvatske književnosti (i teorijska pitanja istorije književnosti), književnosti Istoka (prvenstveno indijske, i prvenstveno sa stanovišta teorijski orijentisane uporedne književnosti). Prevodio je sa hindua (Savremena indijska proza, 1957) i bio među osnivačima prve jugoslovenske katedre za indologiju (1964).

Bio je član odbora i komisija različitih stručnih i profesionalnih organizacija, kao i član redakcije stručnih časopisa i drugih periodičkih publikacija. Član je uredništva,

odnosno jedan od urednika, časopisa Umjetnost riječi od 1962. Član je Društva književnika Hrvatske od 1961, a po pozivu je biran za člana Udruženja književnika Srbije 1985. i Društva književnika Vojvodine 1987. Član je Izvršnog odbora Vukove zadužbine, od njenog osnivanja. Član je Saveta Letopisa Matice srpske i Upravnog odbora Matice srpske; od jeseni 1989. glavni i odgovorni urednik IRO Matice srpske. U VANU je koordinator radne grupe za Colloquia litteraria.

Dobio je Nagradu grada Zagreba (za knjigu Kritika i djelo, 1963), Nazorovu nagradu (za knjigu Priroda kritike, 1972), Nagradu „Đorđe Jovanović” i Nagradu SIZ-a kulture Vojvodine (za knjigu Oblik i smisao, 1986). Preminuo je u Novom Sadu 23. oktobra 2005. godine.

3. Vitomir Vuletić: TOLSTOJ I SMRT / Novi Sad: Akademska knjiga, 2010.

Preuzeto sa sajta: <https://www.knjizara.com/Tolstoj-i-smrt-Vitomir-Vuletic-127942>

Povodom stogodišnjice smrti velikog ruskog pisca Lava Nikolajeviča Tolstoja, u knjizi Tolstoj i smrt, Vitomir Vuletić govori o Tolstojevom viđenju života i smrti i njihovom odnosu. To je pitanje o kome je čitavog života razmišljao Tolstoj. On je mislilac koji poriče postojanje smrti, ali i mislilac koji oseća strah od smrti. Za takvu prirodu kao što je bio Tolstoj ništa nije moglo biti stalno sem nemira i traganja. Četiri godine pred smrt Tolstoj će reći: Svaki čovek, svako biće samo je jedna tačka usred beskonačnog vremena i beskrajnog prostora. Tako sam i ja, Lav Tolstoj, vremenski ograničeno ispoljavanje Tolstoja, Volkonskih, Trubeckih, Gorčakova...

Tolstoj beži u smrt i time miri sve svoje krajnosti. I potvrđuje večnost i neuništivost života.

O autoru:

Vitomir Vuletić je profesor ruske književnosti, proučava rusku i srpsku književnost XIX i XX veka, i rusko-srpske književne veze. Objavio je sledeće knjige: Petar Kočić, 1961; Svetozar Marković i ruski revolucionarni demokrati, 1964; Ruska književnost XIX veka – od Žukovskog do Gogolja, 1971; Misao i reč Svetozara Markovića, 1976; Počeci srpskog realizma i ruska kultura, 1985; Rusko-srpska književna poređenja, 1987; O srpskim piscima: rasprave i ogledi, 1992; Rusi i Srbi u susretu, 1995; Ruske književne teme, 1996; Nikolaj Gogolj i njegove tri „idile”, 2004; Radovan Beli Marković – stilske i jezičke igre, 2005; Susreti sa sobom, 2005; U rusko-srpskom književnoistorijskom prostoru, 2006; Pera Todorović, Rusija i Obrenovići, 2007; Tolstoj i smrt, 2010; Ruski klasici, 2010.

4. Nikola Kajtez: BERĐAJEV / Novi Sad: Akademska knjiga, 2008.

Preuzeto sa sajta:

http://www.delfi.rs/knjige/2230_berdjajev_knjiga_delfi_knjizare.html

Ideje o kojima se raspravlja u ovoj knjizi bogatog sadržaja i stila, kompetentnih objašnjenja i umesnih kritičkih primedaba, u centru su pažnje savremenog čoveka: sloboda kao glavni izvor tragizma, odgovornost za sve što činimo, otpor ideologijama i posebno totalitarizmu i utilitarizmu, odbijanje čvrstog racionalizma, ali i ekstremnog iracionalizma, duhovnost koja traga za bogom, ali ga ne nalazi ni u jednoj crkvi, osećanje za društvenu pravičnost, ali ne i za one oblike njene realizacije koji poriču slobodu i stvaralaštvo pojedinca...

Iz recenzije akademika Mihaila Markovića

O autoru:

Nikola Kajtez rođen je 1965. godine u Novom Sadu.

Doktorirao je filozofiju na Filozofskom fakultetu u Beogradu.

Autor je knjiga: Raščinjavanja (1995), Berđajev (1998), Demon Solovjova (2001), Civilizacija u službi zla (2004), Metafizika novca (2006), Eksperimentalna plovidba – ilustrovana filozofska čitanka (2008).

5. Jan Patočka: IZBOR FILOZOFSKIH SPISA / Novi Sad: Akademska knjiga, 2013.

Preuzeto sa sajta: <https://www.knjizara.com/Izbor-iz-filosofskih-spisa-Jan-Patocka-139848>

Spisi sabrani u ovom tomu donose reprezentativni izbor dela jednog od najvećih fenomenologa izvan nemačkog kulturnog područja i jednog od najvećih slovenskih filozofa 20. veka. Jan Patočka, donekle na tragu povesnog mišljenja Huserla i Hajdegera, ali uz mnoštvo odlučnih, samosvojnih iskoraka, u tekstovima pisanim neobično prijemčljivim jezikom, promišlja pitanja početaka i povesne sudbine evropske kulture, kao i probleme situacije savremenog sveta. Pored razvijene filozofsko-kulturne refleksije, Patočkini spisi obiluju brilijantnim izvođenjima o istoriji filosofije.

O autoru:

Jan Patočka (1907–1977) svestrano filozofsko obrazovanje stekao je na univerzitetima u Pragu, Berlinu i Frajburgu, gde je bio jedan od poslednjih Huserlovih učenika, a takođe je slušao Hajdegera. Prvi doktorat stiče odbranom rada

Pojam evidencije, a habilitaciju na Karlovom univerzitetu na osnovu studije Prirodni svet kao filozofski problem. Na istom fakultetu predavao je do 1949. Nenaklonjen marksizmu i komunizmu morao je da preživljava radeći kao bibliotekar, bibliograf i redaktor na kritičkim izdanjima u institutu T.G. Masarika i Pedagoškom institutu J.A. Komenskog. Izvesno vreme posle Praškog proleća bio je vraćen na fakultet. Od knjiga je napisao: Pojam evidencije i njegov značaj za poetiku (1931); Prirodni svet kao filozofski problem (1936); Češka obrazovanost u Evropi (1939); Dvostruki razum i priroda u nemačkom prosvetiteljstvu (1942); Uvod u Huserlovu fenomenologiju (1969); Studija o filozofu Komenskom (1971); Jeretički eseji o filozofiji istorije (1975), kao i nekoliko knjiga o Sokratu, Platonu i Aristotelu. Od ogleđa se izdvajaju: Ideologija i život u ideji (1946); O dužnosti braniti se od bezakonja (1977); Junaci našeg doba (1976); Ratovi XX veka i XX vek kao rat. Deo njegovih dela objedinjen je i objavljen pod zajedničkim naslovom: Briga o duši.

6

ЛИСТА НАЈЧИТАНИЈИХ КЊИГА

**ЛИСТА НАЈЧИТАНИЈИХ КЊИГА У БИБЛИОТЕЦИ УПРАВЕ
ЗА ПЕРИОД МАРТ–АПРИЛ 2017. ГОДИНЕ**

1. ЖЕНА ЦРВЕНЕ КОСЕ
Орхан Памук
Београд: Геопоетика издаваштво, 2016.
2. АРЗАМАС
Ивана Димић
Београд: Лагуна, 2016.
3. БИТИ КАО РЕКА
Пауло Коелњо
Београд: Лагуна, 2016.
4. КАИНОВ ОЖИЉАК: роман о мисији Иве
Андрића у нацистичкој Немачкој
Владимир Кеџмановић, Дејан Стојиљковић
Београд: Лагуна, 2014.
5. ЛУТКА ОД МАРЦИПАНА
Мухарем Баздуљ
Београд: Геопоетика издаваштво, 2016.
6. ПЛОДОВИ НА ВЕТРУ
Трејси Шевалије
Београд: Лагуна, 2016.
7. РИБА У ВОДИ: мемоари
Марио Варгас Љоса
Београд: Лагуна, 2015.
8. СУСРЕТ ПОД НЕОБИЧНИМ
ОКОЛНОСТИМА
Владан Матијевић
Београд: Лагуна, 2016.
9. ЗНАМЕЊЕ АНЂЕЛА
Дејан Стојиљковић
Београд: Лагуна, 2013.
10. УТОЧИШТЕ
Николас Спаркс
Београд: Лагуна, 2013.